

**KERROSTALON PIHASUUNNITELMA KOHTEEN AIKAKAUTTA
HUOMIOIDEN**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Rakennetun ympäristön koulutus

Kevät 2022

Elli Teitto

Rakennetun ympäristön koulutus

Tekijä Elli Teitto

Työn nimi Kerrostalon pihasuunnitelma kohteen aikakautta huomioiden

Ohjaaja Katja Virtanen

Tiivistelmä

Vuosi 2022

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan kerrostalopihojen ja korttelirakenteiden historiaa ja kehitystä eri vuosikymmenten aikana 1800-luvun lopulta tähän päivään.

Opinnäytetyön tilaajana toimi Pihaus Oy. Opinnäytetyön tuloksena laadittiin pihan luonnossuunnitelma Helsingin Oulunkylässä sijaitsevalle kerrostaloyhtiölle Asunto Oy Torivoudintie 7:lle. Kohteeseen toivottiin pihaa, joka sopii rakennusten aikakauteen eli 1970-luvulle sopivaan tyyliin. Kohteessa tehtävän linjasaneerauksen yhteydessä piha vahingoittui, joten pihan suunnittelu ja uudistaminen oli ajankohtainen.

Suunnittelu aloitettiin tutustumiskäynnillä kohteeseen sekä asukkaiden osallistamisella. Asukkaille pidettiin asukaskysely, jossa he saivat toivoa, mitä pihalle tulee ja vaikuttaa pihan ratkaisuihin. Opinnäytetyössä käydään läpi suunnitelmaratkaisuja, kuten toimintojen sijoittelua tai kasvillisuusratkaisuja ja sitä, miten niihin on päädytty. Suunnitellessa tutustuttiin 1970-luvulla laadittuun pihasuunnitelmaan ja pohdittiin, miten siitä voisi tuoda ajan hengen tähän päivään.

Avainsanat Kerrostalo, pihasuunnittelu, kerrostalopiha, korttelirakenteet

Sivut 33 sivua ja liitteitä 3 sivua

The aim of this thesis was to research history of courtyards of apartment buildings and block structures. Research was conducted from the end of the 1800s to today.

This thesis was commissioned by Pihaus Oy and the aim was to create a yard plan for an apartment building, Asunto Oy Torivoudintie 7. The apartment building is located in Helsinki, Oulunkylä. The yard plan was created to suit the era of the 1970s era of buildings. The area of the yard is about 7100 m² and has 54 apartments in three apartment buildings.

The residents of the apartment buildings were invited to participate in the planning the yard. The residents' wishes and needs concerning the yard were documented. This thesis discusses the solutions and execution of the yard plan.

Keywords Yard plan, apartment buildings, block structures

Pages 33 pages and appendices 3 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kerrostalojihojen kehityskaari.....	2
2.1	Kerrostalojen nousu katukuvaan 1880–1910	2
2.2	1920–1940	4
2.3	1940–1960	6
2.4	1960–1970	8
2.5	Kerrostalopihat nykyaikana	9
3	Asunto Oy Torivoudintie 7 pihasuunnitelma	11
3.1	Suunnittelukohteen esittely.....	11
3.2	Suunnittelukohteen nykytila.....	13
3.3	Asukkaiden osallistaminen.....	15
3.4	Asukaskyselyn tulokset	16
3.5	Suunnitelma	24
3.5.1	Tyyli	25
3.5.2	Kasvillisuus	25
3.5.3	Leikkialueet	26
3.5.4	Oleskelualueet.....	28
3.5.5	Pysäköinti	29
3.5.6	Toiminnot.....	29
3.5.7	Päällysteet	29
3.5.8	Valaistus	30
3.5.9	Kustannusarvio.....	30
4	Johtopäätökset	31
	Lähteet.....	32

Kuvat

Kuva 1. Kerrostalopihojen kehitystä Helsingissä (Helsinkiäinen kerrostalopiha, 2007). .2	
Kuva 2. Aleksanterinkatu 52 piha-alue (Helsinkiäuvia, 1912).3	
Kuva 3. Suurpihakortteli Vallilassa (Helsinkiäuvia, 1931).5	
Kuva 4. Helsingin Maunulan metsäkaupunkialuetta (Helsingin karttapalvelu, 2022).6	
Kuva 5. Mannerheimintie 3:n sisäpihalla oli vain autoja (Helsinkiäuvia, 1957).7	
Kuva 6. 1970-luvun kerrostalopiha Tolarintiellä (Helsinkiäuvia, n.d.).9	
Kuva 7. Nykyaikainen kerrostalopiha Aurinkolahdessa (Helsinkiäuvia, 2016).10	
Kuva 8. Kohteen sijainti kartalla (Helsingin karttapalvelu, 2022).12	
Kuva 9. Asemakaava kohteesta (Helsingin karttapalvelu, 2022).12	
Kuva 10. Pihasuunnitelma kohteesta vuodelta 1976 (Asunto Oy Torivoudintie 7, 1976).14	
Kuva 11. Talojen välinen piha-alue (Teitto, 2022).14	
Kuva 12. Yksi kolmesta oleskelualueesta (Teitto, 2022).15	
Kuva 13. Asukkaiden vastaukset toimintojen tarpeeseen (Teitto, 2022).17	
Kuva 14. Asukkaiden vastastaukset jäteratkaisuun (Teitto, 2022).17	
Kuva 15. Asukkaiden vastaukset kysymykseen oleskelualueesta (Teitto, 2022).18	
Kuva 16. Leikkialueelle toivottavia välineitä (Teitto, 2022).18	
Kuva 17. Asukkaiden vastaus osallistuvuudesta pihatalkoisiin (Teitto, 2022).19	
Kuva 18. Asukkaiden vastaukset pihan tyylistä (Teitto, 2022).20	
Kuva 19. Asukkaiden toive suojaavasta puustosta tontilla (Teitto, 2022).20	
Kuva 20. Asukkaiden vastaukset kasvillisuuden tarpeista (Teitto, 2022).21	
Kuva 21. Asukkaiden vastaus valaistuksen riittävydestä (Teitto, 2022).22	
Kuva 22. Asukkaiden vastaus tunnelmavalauksten tarpeesta (Teitto, 2022).22	
Kuva 23. Asukkaiden vastaus kulkureittien sijoittelusta (Teitto, 2022).23	
Kuva 24. Asukkaiden vastaus sähköauton hankinnasta tulevaisuudessa (Teitto, 2022).24	
Kuva 25. Sisäänkäyntien istutukset (Teitto, 2022).26	
Kuva 26. Pienten lasten leikkialue (Teitto, 2022).27	

Kuva 27. Leikkialue vanhemmille lapsille (Teitto, 2022).	27
Kuva 28. Oleskelu- ja hyötykasvialue (Teitto, 2022).	28
Kuva 29. Oleskelualue, jossa pergola (Teitto, 2022)	28

Liitteet

Liite 1	Asukaskysely
Liite 2	Luonnossuunnitelma

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä aiheena on kerrostalopihojen historia ja korttelirakenteet.

Tutkittavana on, miten kerrostalopihat sekä korttelirakenteet ovat kehittyneet 1800-luvun lopun pienistä umpikortteleista tämän päivän avonaisempiin ja vihreämpiin pihoihin. Tässä opinnäytetyössä tutustutaan kerrostalopihojen käyttötarkoituksiin, tyyliin ja eri aikakausien ominaisiin piirteisiin.

Vanhojen pihojen peruskorjauksia tehdään tänä päivänä paljon. Yksi tällainen kohde on Helsingin Oulunkylässä sijaitseva kerrostaloyhtiö, Asunto Oy Torivoudintie 7, jossa 1970-luvulla rakennettujen talojen pihaan kaivataan uudistusta. Pihassa ei toteudu tämän päivän tarpeet ja vaatimukset eikä myöskään asukkaiden toiveet. Tontin koko on noin 7100 m² ja siellä sijaitsee kolme kerrostaloa.

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Pihaus Oy, jolta Remonttipartio Oy on tilannut pihasuunnitelman kohteeseen Asunto Oy Torivoudintie 7. Opinnäytetyön tuloksena syntyy pihan luonnossuunnitelma, jossa käyvät ilmi pihan toimintojen ja rakenteiden sijoittelu, pysäköintipaikat, jätejärjestely, valaistustarve, istutusryhmien sijoittelu ja alustavat kasvivalinnat ja pintamateriaalit. Lisäksi luonnoksessa esitetään havainnoivia kuvia esimerkiksi kasveista ja rakenteista.

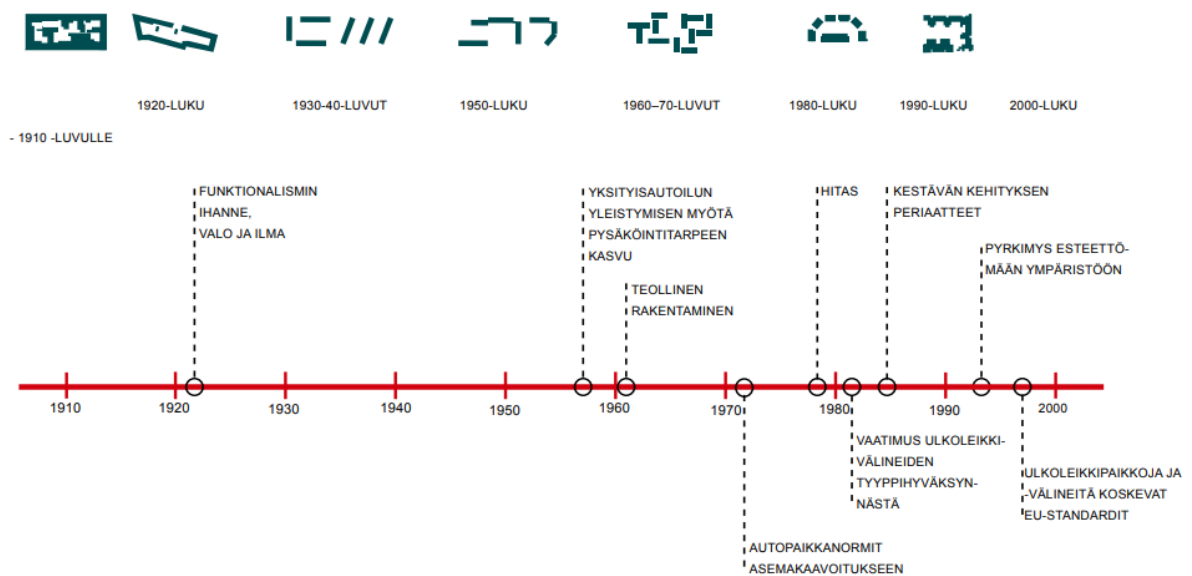
Uudesta pihasuunnitelmasta toivottiin rakennusten aikakauteen sopivaa tyyliä. Tämän opinnäytetyön pihan luonnossuunnitelman tarkoituksena onkin tuoda 1970-luvun piha tähän päivään, säilyttämällä ajan henki. Pihasuunnitelmaa tehdessä osallistetaan kohteen asukkaita asukaskyselyllä ja luonnoksen esittelytilaisuuksilla, jotta suunnitelmasta saadaan heidän toiveiden mukainen.

2 Kerrostalopihojen kehityskaari

Kerrostalot ja niiden pihat ovat muuttuneet vuosien saatossa, sillä korttelirakenteet ovat vaikuttaneet niihin. (Kuva 1) Aluksi kerrostaloja oli vain Helsingin kantakaupungissa, mutta sieltä ne ovat levinneet ympäri Suomea.

Kerrostaloilla ja niiden pihoilla on ollut erilaisia erityispiirteitä eri vuosikymmeninä. Aluksi pihat olivat vain pienissä umpikortteleissa ja nykyään pihat ovat vehreitä ja monipuolisempia alueita, joissa eri toiminnot ja vaatimukset otetaan huomioon. Tänä päivänä rakennettavissa kerrostalopihoissa huomioidaan entistä enemmän kestäväää ympäristörakentamista.

Kuva 1. Kerrostalopihojen kehitystä Helsingissä (Helsinki-iläinen kerrostalopiha, 2007).

2.1 Kerrostalojen nousu katukuvaan 1880–1910

Suomessa ja erityisesti Helsingissä alkoi kaupungistuminen 1800-luvun viimeisten vuosikymmenten aikana. Helsingin väkiluku nelinkertaistui vuosien 1870–1910 välillä. Kaupungissa siirryttiin entistä tiiviimpään rakennustapaan, jolloin katukuvaan ilmestyi monikerroksiset asuin- ja liiketalot. Ensimmäiset kerrostalot rakentuivat umpikortteleihin. (Malinen ym., 2002, s. 12) Kerrostalot olivat aluksi ensisijaisesti porvariston eli esimerkiksi kauppiaiden, virkamiehien sekä yrityksiä omistavia käsityöläisien asumismuoto. Pihasiivet- ja rakennukset olivat pienasuntoja, ulkokäymälöitä, varastoja ja hevostalleja. (Malinen ym., 2002, s. 19) Rakennusjärjestykset eivät juurikaan rajoittaneet rakentamisen tehokkuutta ja

vuokrattava pinta-ala pyrittiin maksimoimaan. Pihasiivet täyttivät suuren osan tontista ja keskelle jäi vain pieni sisäpiha. (Neuvonen, 2006, s. 15) (Kuva 2)

Kuva 2. Aleksanterinkatu 52 piha-alue (Helsinkikuvia, 1912).

Piha-alueet olivat ennen kivirakenteisen kaupungin syntyä olleet hyvin vihreitä. Pihoilla oli karjasuojia, hyötytarhoja sekä piharakennuksia. Kivirakenteisten kerrostalojen ahtaat tontit heikensi piha-alueiden merkitystä. (Kuusiniemi ym. 2007, s. 13)

Ensimmäinen asemaavakilpailu järjestettiin Helsingin Töölössä vuonna 1898. Vuosisadan vaihteessa alettiin kiinnittämään huomiota maastonmuotoihin, kun aiemmin oli rakennettu kaikki ruutukaavan mukaisesti. Tiet kaartuivat maastonmuotojen mukaan ja rakennuksia sijoitettiin kaupunkirakenteen kohokohdiksi. Pihasiipien rakentamista rajoitettiin, mutta ajatus yhtenäisistä avoimista korttelipihoista jäi toteutumatta, koska taloyhtiöt tahtoivat aidata omat piha-alueensa. (Neuvonen, 2006, s. 15)

1895 annetussa rakennusjärjestyksessä määrättiin, että kerrostalojen pääpihamaan tulee olla vähintään 200 m² tai poikkeustapauksessa 150 m². Pihamaan on oltava aidattu alue ja

leveydeltä se sai olla yhdeksän metriä katurakennuksen vieressä. Tontilla sai olla myös pieniä erillisiä pihoja, jotka olivat vähintään kolmen neliömetrin kokoisia, joihin kuljettiin pääpihalta tai kadulta. Pääpiha ei kuitenkaan saanut olla usean tontin kesken yhteinen. Muut usean talon piha-alueet saivat olla yhteisiä. Yhteispihojen pienin sallittu leveys oli kuusi metriä, eikä niitä erottava aita saanut olla kahta metriä korkeampi. (Tikka ym., 2015, s. 12)

1900-luvun alussa Suomeen levisi puutarhakaupunkiaate, jolloin asuinaluesuunnittelun esikuvana toimi vanhat yhteinäiset kylämiljööt. Puutarhakaupunkiaate vaikutti esimerkiksi Helsingin Eiran asemakaavaan. Asemakaavaan oli suunniteltu huviloita, mutta ne vaihtuivat pienkerrostaloihin. (Neuvonen, 2006, s. 15) Suurempaan pihakokoon alettiin kiinnittämään huomiota. Suuremmat pihat kehittyivät erityisesti työväenluokkien asuinalueille. Pihalla vietettiin enemmän aikaa ja arkiset askareetkin siirtyivät vähitellen pihalle. (Kuusiniemi ym. 2007, s. 13)

Vuosisadan vaihteessa kerrostalojen pihoista alkoivat huolehtimaan talonmiehet. Palkaksi he saivat vain talosta asunnon ja polttopuita, siksi heillä oli usein kaksoisammatti. Tavallisesti talossa asuva ajuri työskenteli myös talonmiehenä. Kerrostalojen pihoissa tallit sijaitsivat usein käymälöiden ja muiden ulkorakennusten vieressä, jolloin ajurit käyttivät pihaa eniten ja samalla roskasivat sitä. Omia jälkiä siivotessa he usein ajautuivat talonmiehiksi. Pihapuutarhan vartioiminen ja pihan työt kuuluivat talonmiehen tehtäviin. (Tikka ym., 2015, s. 100)

2.2 1920–1940

Ensimmäisen maailmansodanjälkeen Suomessa vallitsi asuntopula, mutta silti rakennustuotanto oli vähäistä. Taloudelliset syyt pakottivat rakentamaan entistä halvemmalla, yksinkertaisempaa ja vaatimattomampaa. (Neuvonen, 2006, s. 52) 1920-luvun asemakaavoissa ajatus oli pyrkiä muurimaisten talorivien muodostamaan yhtenäiseen kaupunki- ja katukuvaan. Asuinkorttelien ihanteena oli avara ja valoisa suurpihakortteli. (Kuva 3) Vanhojen umpikorttelien piharakennuksista ja -siivistä oli päästy eroon. (Neuvonen, 2006, s. 54)

Kuva 3. Suurpihakortteli Vallilassa (HelsinkiKuvia, 1931).

1920–1930-lukujen vaihteessa Saksasta Ruotsin kautta Suomeen kulkeutui funktionalismin kaavoitusperiaate, joka mullisti asemakaavallisen ajattelun. Funktionalismi jakoi kaupunkirakenteen asumiselle, työnteolle ja virkistymiselle jaettuihin alueisiin. Tavoitteena oli avoin korttelirakenne, jossa ei ollut selkeästi rajattuja katu- ja pihatiloja. (Neuvonen, 2006, s. 54)

1920-luvulla ensimmäisiä isompia pihasuunnitelmia tehtiin Helsingin Vallilassa, kun pihaconsultti Elisabeth Koch laati ohjeita yhdessä professori Lindgrenin kanssa puutarhuri K. Hellgrenille kerrostalopihoja varten. Hellgren jatkoi pihan hoitoa 1930-luvulla ja sitä mainostettiin Pohjolan hienoimpana ja suurimpana sisäpihana. (Tikka ym., 2015, s. 128)

Keskustan vanhoissa umpikortteleissa Funktionalismin aikaansaama kaupunkisuunnittelu ei päässyt toteutumaan 1930-luvulla. Suurimittaiset saneeraussuunnitelmat jäivät toteutumatta ja tonteilla oli esteenä aatteeseen sopimaton rakennusjärjestys, joka salli ylitehokkaan rakentamisen ahtaine pihoineen. Tämän ristiriidan seurauksena syntyi valopihatalot. Valopihataloilla avautui porrashuoneiden ja asuntojen toisarvoisten tilojen ikkunat. Pitkänomaisella pihatilalla oli takapihamainen luonne. Niitä pehmensi muutama puu ja nurmikko. (Laakkonen ym., 2001, s. 57)

2.3 1940–1960

1940-luvulla funktionalismin avoimen rakennustavan ihanne yhdytti lähiöajatteluun ja sitä kautta metsäkaupunki sai alkunsa. Uusien lähiöiden tontit sijaitsivat useon kallioisessa metsämaastossa, johon rakennukset ja kadut rakentuivat maastonmuotoja seuraten. Perinteisiä umpikortteleita ja suljettuja piha- ja katutiloja ei enää muodostunut. (Neuvonen, 2006, s. 87) Pyrkimys oli asunnon yhteys luontoon sekä rakennusten väljä sijoittelu toisiinsa nähden. Rakennusten rajaaman katu- ja pihatilan korvasivat metsiköt ja niityt. (Pakkala n.d. s. 2)

Metsäkaupunkia toteutettiin esimerkiksi Helsingin Maunulassa, johon kaupunginarkkitehti Hilding Ekelund suunnitteli esikaupunkialuetta. Ekelund sovitti luonnonmaisemaan ratkaisemisen siten, että muodostui vaihtelevia katutiloja ja -näkyimiä, viihtyisiä ja suojaisia pihvoja. (Kuva 4) Maunulan pihvoille laati erillisiä istutussuunnitelmia muun muassa Paul Olsson ja Elisabeth Koch. (Museovirasto 2009).

Kuva 4. Helsingin Maunulan metsäkaupunkialuetta (Helsingin karttapalvelu, 2022).

Elizabeth Kochin suunnittelemissa ja yleisesti 1950-luvulla käytettyjä kasveja kerrostalopihoilla oli tyypillisesti jättipoppelit ja riippapihlajat. Piha-alueiden laitoja reunustivat pensasaidat. Kerrostalojen seinillä kiipesi köynnöksiä. Suunnittelussa käytettiin luonnonmukaisuutta, mutta myös vaateliaita kasveja. (Lettojärvi & Linden, 2018)

Rakennuslaki tuli voimaan vuonna 1959, joka loi uuden kaavoitusrakenteen, seutukaavan, yleiskaavan ja asemakaavan. Silloin alettiin kaavoittamaan suurempia kokonaisuuksia. Kerrostalolähiöistä tuli kaavoituksen ja rakentamisen pääkohde. Lain voimaantulon seurauksena useat kaupungit alkoivat järjestää asemakaavakilpailuja. (Mäkiö, 1994, s. 20)

Sota-aikana kerrostalopihoilla oli tyypillistä viljellä perunoita, juureksia ja muita hyötykasveja (Tikka ym., 2015, s. 129). Sodan jälkeen autot yleistyivät ja pihoihin alkoi tarvita pysäköintipaikkoja. (Kuva 5) Tilaa ahtaissa kerrostalopihoissa oli rajoitetusti, joten joskus autopaikat ovat jouduttu arpomaan. (Tikka ym., 2015, s. 118)

Kuva 5. Mannerheimintie 3:n sisäpihalla oli vain autoja (HelsinkiKuvia, 1957).

2.4 1960–1970

1960-luvulla nopean väestönkasvun takia kaupunkeja alettiin rakentamaan huippuvauhdilla. Tavoitteena oli tehokas ja taloudellinen rakentaminen, kompaktikaupunki. Tällöin kiinnitettiin huomiota erilaisiin ruutukorttelimalleihin, jossa huomioitiin rakennusten väliset etäisyydet, pihojen aurinkoisuus, vapaa-alan määrään sekä liikenne- ja pysäköintiratkaisuihin. Myös ympäristön esteettisyyteen kiinnitettiin huomiota, jolloin ympäristö vaati maisemasuunnittelua. (Pakkala n.d. s. 8) Lähiötalojen sijoittelutapa muuttui systemaattisempaan muotoon. Kaavoille luonteenomaista oli luonnon ja rakennetun ympäristön vastakohtaisuus. (Neuvonen, 2006, s. 143)

1970-luvun alussa rakennettiin kerrostaloja erityisen vilkkaasti. Ennätys saavutettiin vuonna 1974, kun Suomeen valmistui yhteensä 46 000 kerrostaloasuntoa. (Neuvonen, 2006, s. 143)

1970-luvun loppupuoliskolla kerrostalorakentaminen väheni jyrkästi. Tähän vaikutti asuntotuotannon kokonaismäärän lasku. Painopiste asuntorakentamisella siirtyi omakoti-, pari- ja rivitaloihin. Yksitoikkoisten lähiöympäristöjen sijaan alettiin kiinnittää huomiota lähiympäristön virikkeisyyteen. (Neuvonen, 2006, s. 212)

Vuonna 1968 rakennusohjeista löytyy ensimmäistä kertaa mainintoja autopaikkojen ja vähimmäismäärästä kerrostalopihoilla. Autopaikkoja tämän ohjeen mukaan tulee olla 1/asunto. Vuonna 1970 ohje muuttuu 1/ as tai 1/1000 k-m². Silloin tuli myös leikkipaikkoja koskeva ohje, joka oli 5-10 m² / asunto. (Mäkiö, 1994, s. 195) Muita piha-aluetta koskevia ohjeita ei ohjeissa mainita.

1970-luvulla vanhojen talojen pihojen asfaltteja korvattiin takapihojen henkeen sopimattomilla värikkäillä ja koristeellisilla betonikiveyksillä. Asfaltit ovat monissa pihoissa ollut alkuperäinen pintamateriaali. Pihasaneerauksia tehtiin 1970-luvulla paljon, kun suurimpana ongelmana koettiin pihoille pysäköidyt autot sekä istutusten ja leikkipaikkojen puute. Pihojen kohentumista pyrittiin edistämään tiedotuksella, tutkimuksella, näyttelyillä ”multaa pihoille”-kilpailulla, asukaspysäköintijärjestelmällä, perusparannuslain uudistuksella sekä asemakaavamääräyksillä. (Laakkonen, 2001, s. 60)

1970-luvulla autoille suunniteltiin jo alkuvaiheessa pysäköintitilat, jolloin pihoille jäi tilaa myös muille toiminnoille. 1970-luvulla yleistä kerrostalopihoilla oli perustaa ja ylläpitää

talkoovoimin erilaisia viheralueita, kuten nurmikoita ja istutusalueita. (Kuva 6)

Kerrostalopihoilla vietettiin aikaa ja urheiltiin. (Tuominen, 2008 s. 57)

Kuva 6. 1970-luvun kerrostalopiha Tolarintiellä (Helsinkikuvia, n.d.).

2.5 Kerrostalopihat nykyaikana

Tänä päivänä pihoihin ja niiden suunnitteluun kiinnitetään entistä enemmän huomioita.

Nykyään ratkaistavana on usein, miten pysäköinti ja oleskelu yhdistetään. Oleskelua pihoissa lisätään, kun niistä halutaan kohtaamispaikkoja. (Kuusiniemi ym. 2007, s. 11)

Nykyään kerrostalopihoissa kiinnitetään huomioita ihmisten hyvinvointiin.

Kaupunkiympäristössä pihalla on suuri vaikutus ihmisen henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.

Jo pelkkä näköyhteys luontoympäristöön vähentää stressiä. Myös ilmastoon kiinnitetään nykyisin huomiota. Pihoissa kosteutta haihduttavat elementit, kasvillisuus ja pintamateriaalit ovat tärkeä tekijä kaupunki-ilman viilentäjänä sekä luonnollisen vesitalouden ylläpitäjänä.

Jos piha-alueita ei ole, rakennetaan kattopuutarhoja viheralueiksi. Monikerroksellinen

kasvillisuus vähentää tuulisuutta sekä ilmassa olevia pölyjä ja saasteita. Pihat voivat toimia viherkäytävinä ja laajentaa eri lajien elinympäristönä. (Kuusiniemi ym. 2007, s. 11) (Kuva 7)

Kuva 7. Nykyaikainen kerrostalopiha Aurinkolahdessa (HelsinkiKuvia, 2016).

Tänä päivänä suunnittelua, rakentamista, ja kunnossapitoa ohjaavat monet tekijät ja säännöt. Eri toiminnoille ja rakenteille on vähimmäismitoituksia, kuten esimerkiksi leikkipaikan koko tai jätteiden lajittelu. Ohjaavia tekijöitä ovat monet tahot, kuten lait, määräykset ja viranomaisohjeet. (Kuusiniemi ym. 2007, s. 21)

Nykysuunnittelun lähtökohdana toimii pihan lähtökohdat, kuten maasto, ilmasto- ja vesiolosuhteet. Olemassa olevaa kasvillisuutta huomioidaan suunnitellessa, mitä voidaan säästää ja mitä joudutaan poistamaan. Suunnittelussa tärkeää on miettiä käyttötarkoitukset huolella. (Kuusiniemi ym. 2007, s. 38)

Tällä hetkellä Helsingin kantakaupungin vanhoja asemakaavoja tuodaan ajantasalle. 1800-luvulta peräisin olevat asemakaavat eivät enää nykyisiä tavoitteita, eikä todellista toteutunutta rakentamista. Tavoitteena on viihtyisä ja toimiva kantakaupunki, jossa kulttuurihistorialliset ja kaupunkikuvalliset arvot ja ominaisuudet turvataan. Olevaa kasvillisuutta koskevia määräyksiä tehdään, jotta ne säilyisivät pihossa ja kaupungissa. (Helsingin kaupunki. 2022)

3 Asunto Oy Torivoudintie 7 pihasuunnitelma

Asunto Oy Torivoudintie 7:lle tilattiin pihasuunnitelma. Pihasuunnitelman ensimmäinen osio on luonnossuunnitelma. Luonnossuunnitelmasta käyvät ilmi pihan toimintojen ja rakenteiden sijoittelu, pysäköintipaikat, jätejärjestely, valaistustarve, istutusryhmien sijoittelu sekä alustavat kasvivalinnat ja pintamateriaalit. Lisäksi luonnoksessa esitetään havainnoivia kuvia esimerkiksi kasveista ja rakenteista. Luonnossuunnitelma tehdään tilaajan toiveiden ja kaavoituksen ehtojen mukaisesti.

Luonnossuunnitelman jälkeen suunnittelua jatketaan yleissuunnitelman muodossa, jossa tarkennetaan esimerkiksi materiaalit ja kasvivalinnat. Viimeinen vaihe suunnitelmaprosessissa on toteutussuunnitelma, jossa tarkentuu esimerkiksi materiaalien määrät, mitat sekä tarvittavat detalji- tai poikkileikkauskuvat.

3.1 Suunnittelukohteen esittely

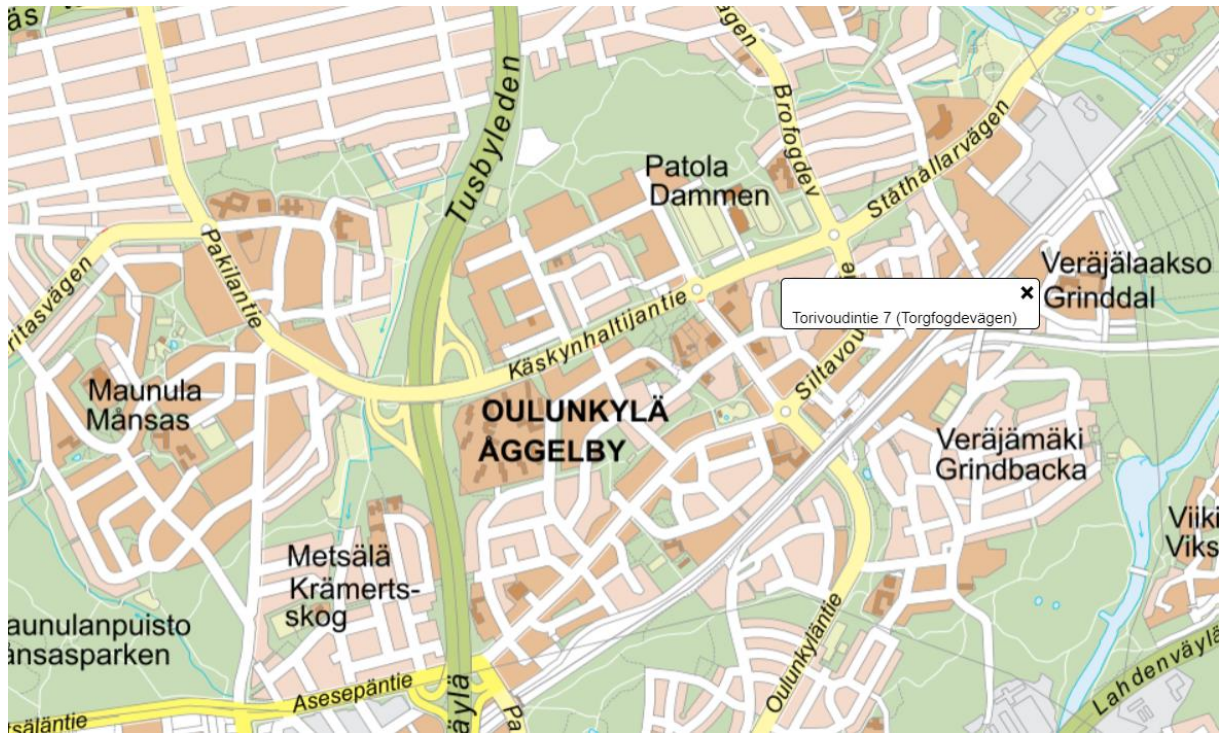
Suunnittelukohde on taloyhtiö Asunto Oy Torivoudintie 7, joka sijaitsee Helsingin Oulunkylässä. (Kuva 8) Kohteen tontilla sijaitsee kolme kerrostaloa, jotka ovat rakennettu vuonna 1977. Tontti on kooltaan 7103,5 m². Asuntoja kohteessa on 54.

Asunto Oy Torivoudintie 7 on tilannut linjasaneerauksen Remonttipartio Oy:ltä. Remonttipartio Oy tilasi saneerauksen yhteydessä pihasuunnitelman Pihaus Oy:ltä, jolle opinnäytetyönä tehdään luonnossuunnitelma.

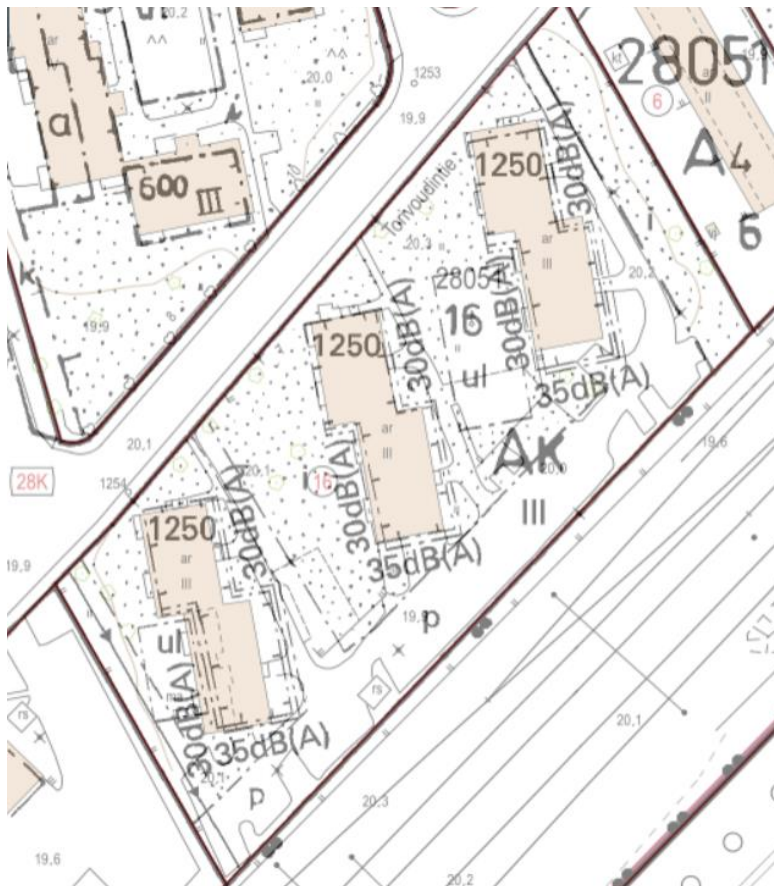
Kohde sijaitsee pääradan varrella, johon tontti rajautuu. Tontin ja junanradan välissä on meluaita. Kohdetta rajaa muut kerrostalotontit sekä lähellä on myös Ruutanapuisto. Ennen kerrostalojen rakentamista tontin kohdalla sijaitsi kaksi omakotitaloa.

Asemakaavassa on kuvattu kohteen kulkureittien sijainnit sekä istutettavat tontin osat. Myös kaksi leikkialuetta on merkitty ohjeellisena kaavassa. Asemakaavasta käy ilmi myös pysäköintipaikat. Tontin läntisimmällä laidalla kulkeva merkintä kuvaa aluetta, jolle ei saa rakentaa mitään, joka voi vahingoittaa viemäriä tai putkia. (Kuva 9)

Kuva 8. Kohteen sijainti kartalla (Helsingin karttapalvelu, 2022).

Kuva 9. Asemakaava kohteesta (Helsingin karttapalvelu, 2022).

3.2 Suunnittelukohteen nykytila

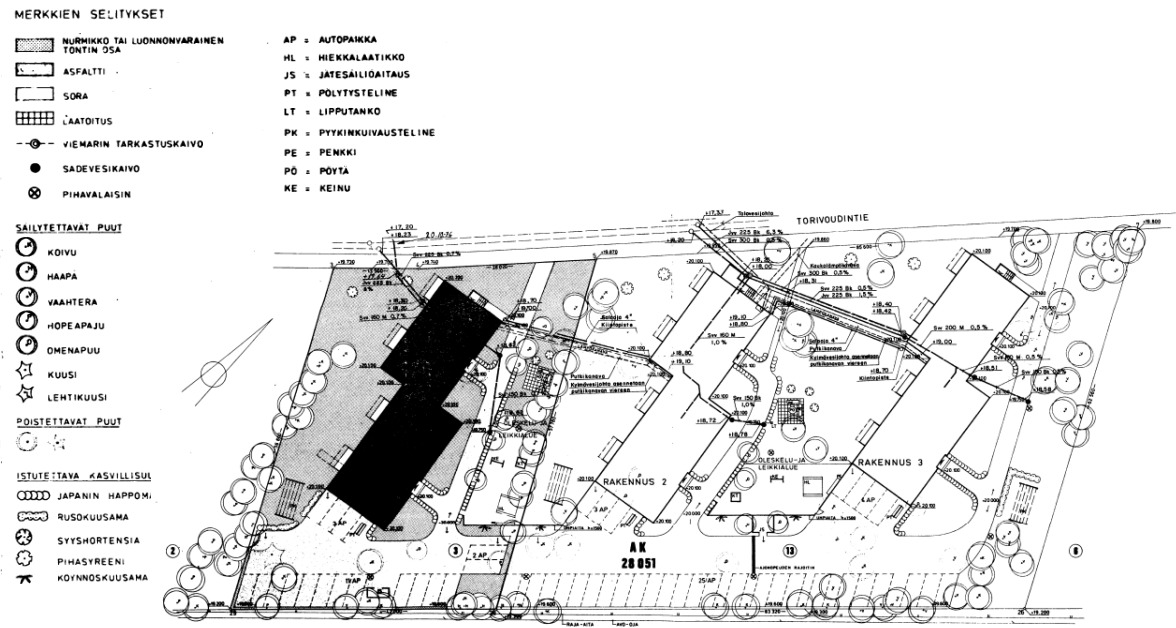
Torivoudintie 7:n piha on tyypillinen 1970-luvun aikakautta edustava kerrostalopiha. Piha koostuu asfaltilla päällystetyllä pysäköintialueesta sekä suurista nurmialueista. Pihassa on yksittäisiä puita sekä asukkaiden yhdessä istuttamia pieniä yksittäisiä istutusalueita, jotka poikkeavat alkuperäisestä istutussuunnitelmasta.

Suunnittelukohteeseen on laadittu pihasuunnitelma vuonna 1976. Vanhan pihasuunnitelman pohjalta on laadittu myös asemapiirros vuonna 1976. (Kuva 10) Vanhassa pihasuunnitelmassa on säilytetty paljon silloin olemassa olleita puita, joista edelleen tontilla kasvaa suuri osa. Vanhan suunnitelman mukaisia pensaita ja köynnöksiä tontilla ei enää kasva. Pihan toiminnot, kuten esimerkiksi tomutus- ja pyykinkuivaustelineet sekä leikkialueet ovat edelleen vanhan pihasuunnitelman mukaisesti sijoiteltu.

Kohteen piha-alue koostuu suurimmaksi osaksi nurmi- ja asfalttialueista. Autojen pysäköintialueet sekä kaikki tontin kulkureitit ovat asfalttipäällysteisiä ja rajattu reunakivillä. Nurmialueet vievät suurimman osan tontin pinta-alasta. Kunkin talon edessä kulkee käytävä, joista yksi on tarkoitettu autoille reitiksi pysäköintialueelle. Muut kaksi reittiä ovat kävelyreittejä sisäänkäynneille. Talojen välisillä alueilla on nurmialueet, leikkipaikat, pyykinkuivausteline, vähän oleskelutilaa ja vanhoja puita. (Kuva 11)

Puita tontilla on talojen välisien alueiden lisäksi paljon myös junanradan varressa olevalla tontin laidalla. Yksittäisiä puita sijaitsee myös tontin muilla laidoilla. Tontin puut ovat lähinnä lehtipuita, kuten vaahteroita, koivuja ja tammia. Yksittäisiä erikoisempia puulajeja ovat esimerkiksi hurmevaahtera ja riippapaju. Havupuita pihassa on vähemmän, vain muutama mänty ja kuusi. Tontille on vanhan pihasuunnitelman jälkeen istutettu lisäksi tuijia radanvarteen ja pallotuijia sisäänkäyntien lähetyville. Sisäänkäynneillä on pallotuijien lisäksi yksittäisiä pensaita, kuten alppirusuja, norjanangervoa ja tuiviota, joita asukkaat ovat itse istuttaneet. Sisäänkäyntien viherkaistat ovat kuitenkin suurimmalta osalta nurmikkoa. Pihalta löytyy yksi vanha omenapuu, jonka asukkaat toivovat säästyvän. Tontin ja kadun välissä kasvaa koko matkalla pensasaita.

Kuva 10. Pihasuunnitelma kohteesta vuodelta 1976 (Asunto Oy Torivoudintie 7, 1976).

Kuva 11. Talojen välinen piha-alue.

Kohteen piha-alueella sijaitsee kaksi leikkipaikkaa, joissa molemmissa sijaitsee samanlaisia leikkivälineitä, kuten keinu ja hiekkalaatikko. Lisäksi leikkipaikoilla on pieni leikkimökki, kiipeilyteline ja liukumäki. Leikkipaikat eivät ole vaatimusten mukaiset, sillä esimerkiksi putoamisalustat ovat puutteelliset.

Kohteen piha-alueella oleskelualueet ovat hyvin vähäiset. Pihalla on kolme betonilaatoin päällystettyä aluetta, jotka ovat kooltaan noin 5–10 m² jokainen. Laatoituksen päällä on penkkejä. Yksi oleskelualueista sijaitsee pysäköintialueen keskellä olevalla nurmikaistalla. (Kuva 12)

Kuva 12. Yksi kolmesta oleskelualueesta.

3.3 Asukkaiden osallistaminen

Asunto Oy Torivoudintie 7:n asukkaille tehtiin asukaskysely. (Liite 1) Asukaskysely järjestettiin huhtikuun 2022 alussa ja siihen oli asukkailla aikaa vastata kaksi viikkoa. Asukaskysely lähetettiin Asunto Oy Torivoudintie 7 taloyhtiön hallitukselle, josta edustaja jakoi kyselyn kaikille asukkaille. Kyselyn vastaukset koottiin diagrammiksi. Asukaskyselyyn vastasi talon 54 asunnon asukkaista vain 25. Joihinkin kohtiin kyselyssä vastaajia oli vähemmän.

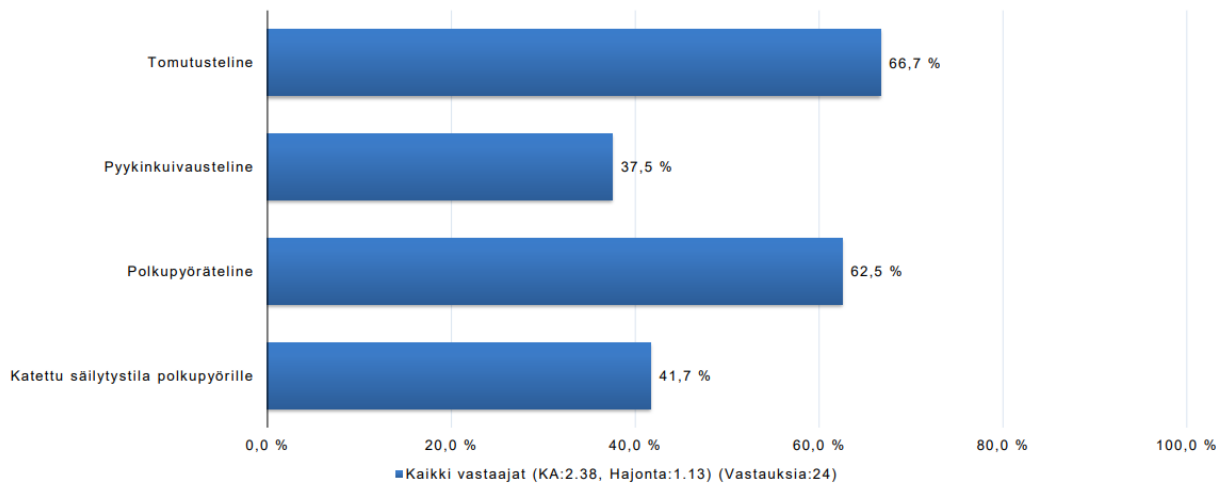
Asukaskyselyssä kartoitettiin, millaisia toiveita asukkailla on pihan suhteen. Kyselyssä kysyttiin pihan toiminnoista, kuten tomutus- ja pyykinkuivaustelineen tarpeesta, jätekeräyspisteiden määrästä ja polkupyörien säilytyksestä. Lisäksi kysymyksiä oli oleskelualueesta, ja pihan tyylistä. Asukkaille annettiin mahdollisuus myös vapaaseen sanaan toiveiden suhteen.

Pihan luonnossuunnitelma esiteltiin kahteen kertaan Asunto Oy Torivoudintie 7 hallitukselle sekä saneerauksesta vastaavalle Remonttipartio Oy:lle Teams:ssa järjestetyissä kokouksissa. Ensimmäisen luonnossuunnitelmaversion esittelyssä huhtikuun lopussa tuli ilmi muutosehdotuksia, jotka korjattiin seuraavaan versioon. Ensimmäinen versio suunnitelmasta esiteltiin nopeasti yhtiökokouksessa kaikille talojen asukkaille. Seuraavassa esittelyssä taloyhtiön hallitukselle ja Remonttipartio Oy:lle esiteltiin Toukokuun puolivälissä lopullinen luonnossuunnitelma, jota jatketaan myöhemmin vuonna 2022 yleis- ja toteutussuunnitelmaksi.

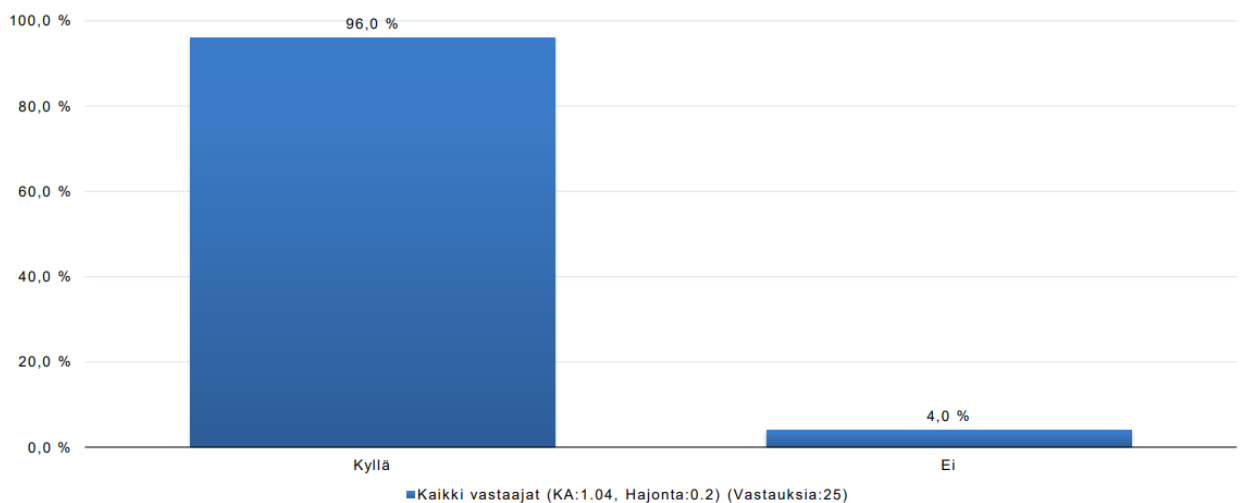
3.4 Asukaskyselyn tulokset

Asukaskyselyn ensimmäinen osio oli pihan toiminnallisuus. Asukkailta kysyttiin pihan eri toimintojen tarpeesta. (Kuvat 13 & 14) Vastauksissa tuli ilmi, että asukkaat tarvitsevat pihalla, tomutus-, pyykinkuivaus-, ja polkupyörätelineitä. 41 % vastaajista kaipaavat pihalle myös katettua tilaa polkupyörille, vaikka kerrostalojen sisätiloissa on polkupyörille säilytystilaa. Jäteratkaisuihin koskevaan kysymykseen lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että yksi keskitetty keräyspiste on riittävä.

Kuva 13. Asukkaiden vastaukset toimintojen tarpeeseen.

Koetteko tarvitsevanne seuraavia?

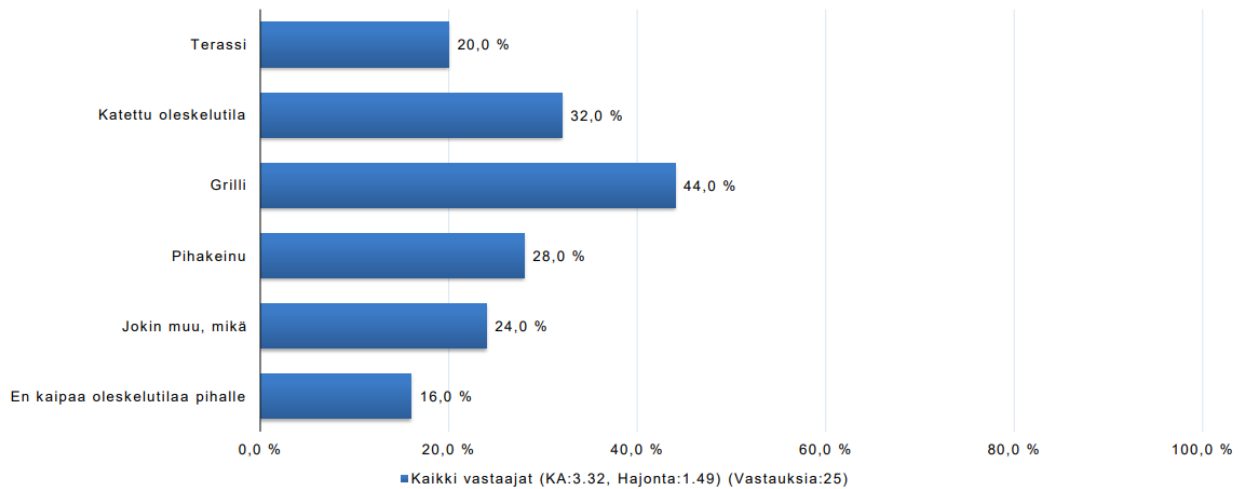
Kuva 14. Asukkaiden vastastaukset jäteratkaisuun.

Onko yksi keskitetty keräyspiste jätteille riittävä?

Asukaskyselyn seuraavassa kohdassa kysyttiin pihan oleskelusta. (Kuva 15) Oleskelualueita oli toivottu lisää jo etukäteen, mutta asukaskyselyssä tarkennettiin, millaista tarvetta asukkailla on. Eniten vastauksia oli saanut grilli, kun 44 % vastaajista toivoi sitä. Vaihtoehtona oli myös jotain muuta, mitä, johon asukkaat saivat kirjoittaa avoimesti mahdollisia lisätoiveita. Useassa vastauksessa tähän kysymykseen oli kirjoitettu, että toiveena olisi saada lisää penkkejä ja pöytiä pihaan.

Kuva 15. Asukkaiden vastaukset kysymykseen oleskelualueesta.

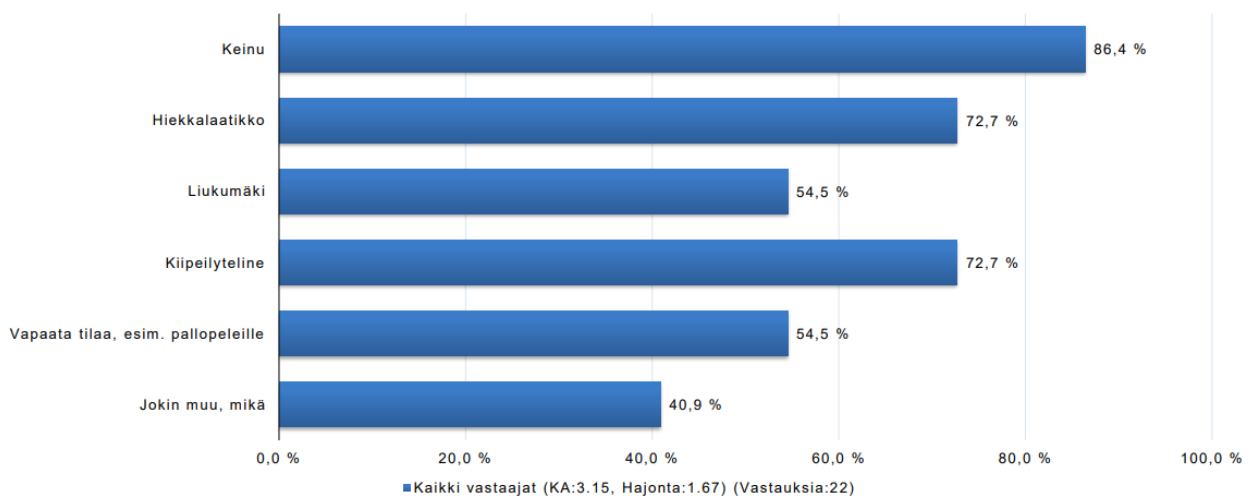
Mitä toivotte oleskelualueelta?

Leikkialuetta koskevaan kysymykseen oli annettu vastauksia vain 22 kappaletta. (Kuva 16) Yli puolet vastanneista toivoivat jokaista kysymyksessä lueteltua leikkivälinettä, joten tarve jokaiselle on suuri. Jokin muu, mikä, kohdassa oli vastauksissa toivottu leluille säilytykseen sopivaa tilaa tai laatikkoa. Useat olivat toivoneet myös palloseinää tai koripallokorja.

Kuva 16. Leikkialueelle toivottavia välineitä.

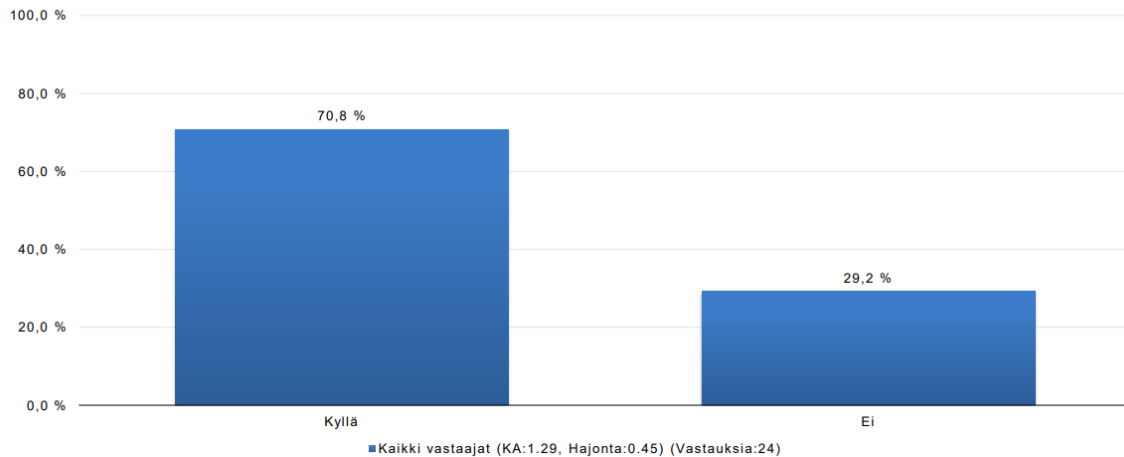
Mitä toivotte leikkipaikalta?

Asukkaiden osallisuutta kartoitettiin kysymyksessä, jossa kysyttiin ovatko he valmiita osallistumaan pihatalkoihin. (Kuva 17) Tätä tietoa tarvitaan esimerkiksi siinä, kun suunnittelee pihaan jotain, jonka huoltoon ja hoitoon ei esimerkiksi huoltoyhtiö osallistu. Enemmistö vastaajista olisi valmis osallistumaan.

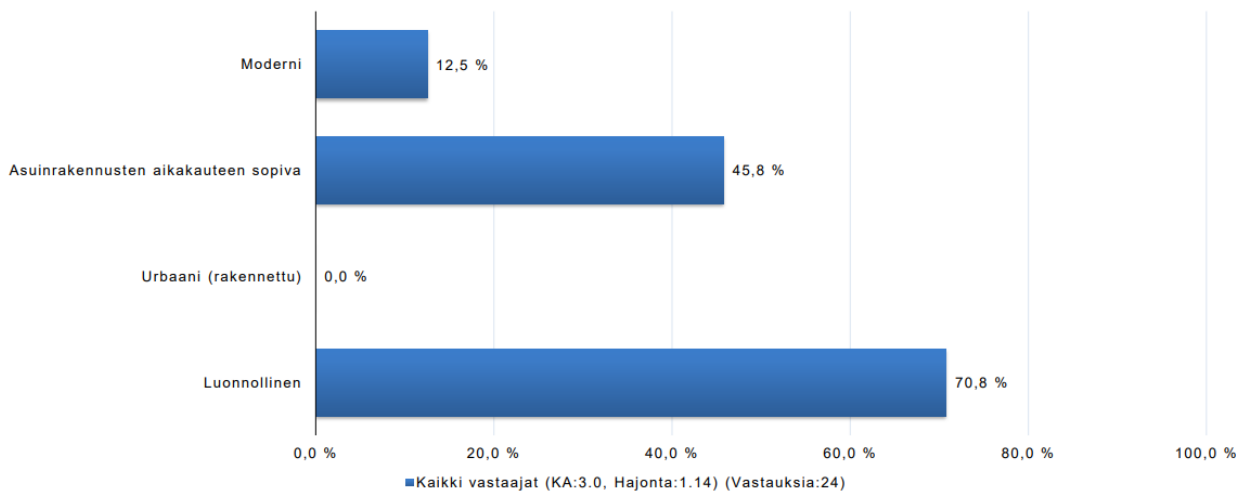
Kuva 17. Asukkaiden vastaus osallistuvuudesta pihatalkoihin.

Oletteko valmiita osallistumaan pihatalkoihin myöhemmässä vaiheessa?

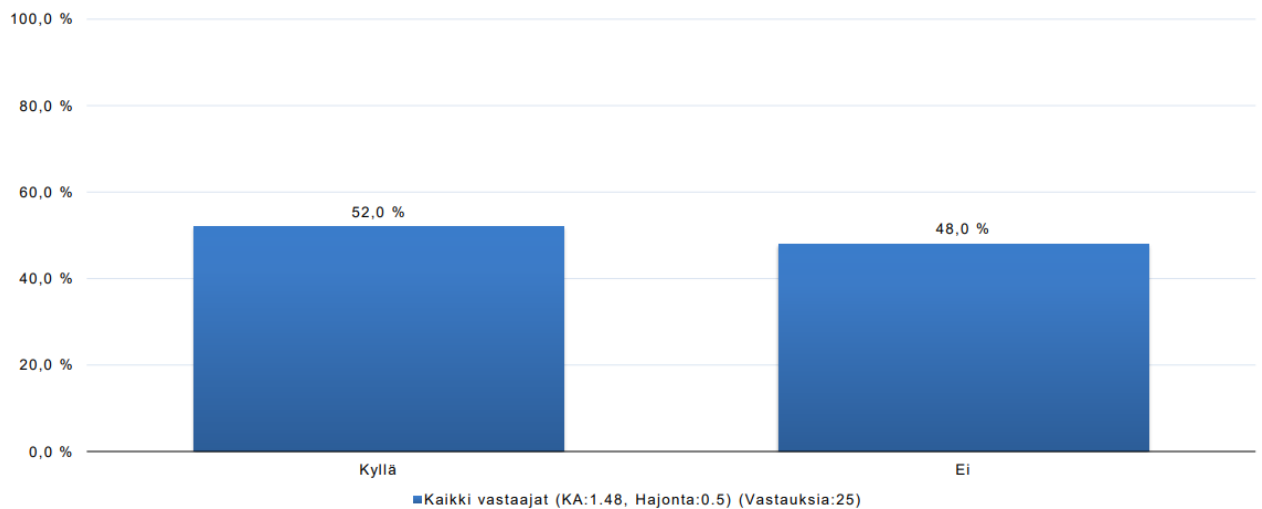
Seuraava asukaskyselyn osio on tyyli. Osiossa kysyttiin, millaista tyyliä asukkaat toivoisivat pihalle. (Kuva 18) Vastauksissa kävi ilmi, että luonnollista tyyliä toivotaan pihalle eniten. Urbaania ja rakennettua tyyliä vastaajista ei halunnut kukaan. Aikakauteen sopivaa tyyliä oli toivottu jo ennen kyselyä asukkaiden edustajien toimesta. Kyselyn tulokset vahvistivat tätä toivetta, kun 45,8 % asukkaista oli sen kannalla.

Kuva 18. Asukkaiden vastaukset pihan tyylistä.

Millaista tyyliä toivotte pihallenne?

Asukaskyselyn kolmas osio oli kasvillisuus. Ensimmäinen kysymys oli, että toivooko asukkaat enemmän suojaavaa puustoa. (Kuva 19) Vastaukset menivät lähes tasan, kun 52 % toivoi enemmän ja 48% ei kokenut tarvitsevan lisää puustoa.

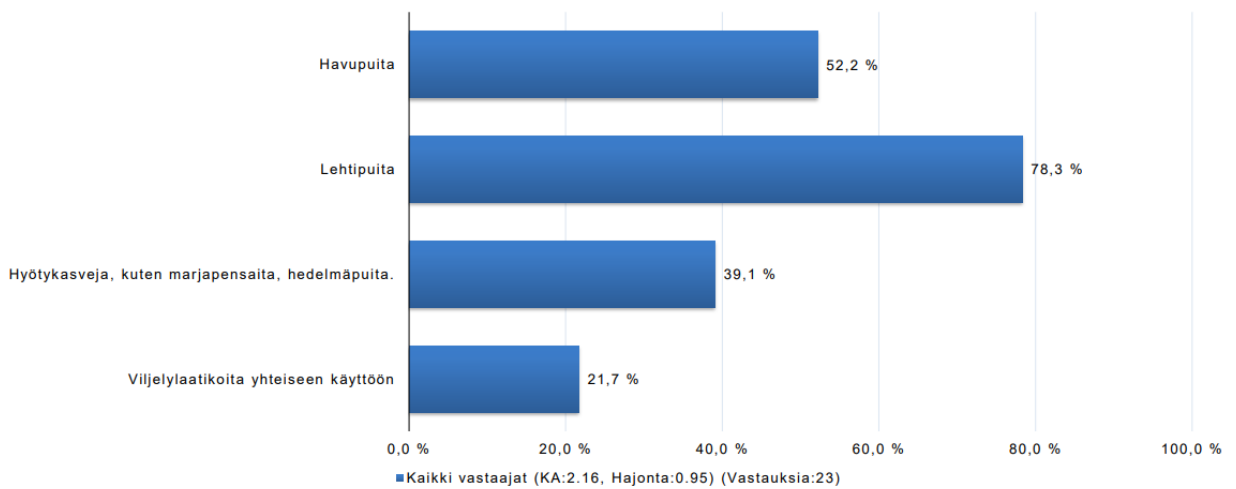
Kuva 19. Asukkaiden toive suojaavasta puustosta tontilla.

Toivotteko pihallenne enemmän suojaavaa puustoa?

Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin, millaista kasvillisuutta pihalle toivotaan. (Kuva 20) Suurimmat äänimäärät saivat lehti- ja havupuut. Ennen kyselyä oli saatu toive taloyhtiöltä, että pihassa tulisi olla myös hyötykasvillisuutta. Asukaskyselyssä niiden saama äänimäärä oli kuitenkin melko alhainen. Enemmän tarvetta on vastauksien mukaan hyötykasveille, kuten hedelmäpuille ja marjapensaille, kuin viljelylaatikoille, jota kaipasi vastaajista vain 21,7 %.

Kuva 20. Asukkaiden vastaukset kasvillisuuden tarpeista.

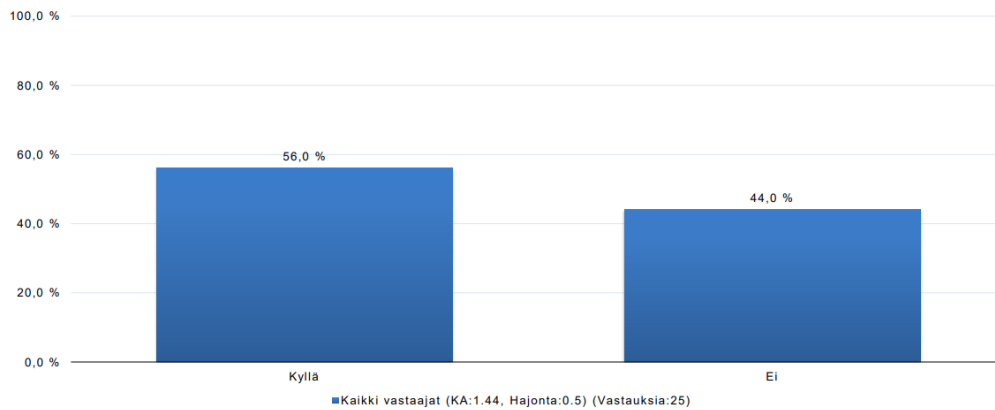
Millaista kasvillisuutta toivotte pihalle?

Neljäs osio asukaskyselyssä oli viihtyvyys. Osion kaksi ensimmäistä kysymystä koskivat pihan valaistusta. Tontin nykyisen valaistuksen riittävyyttä koskevan kysymyksen vastaukset jakautuivat lähes tasan. (Kuva 21) 56 % vastaajista olivat sitä mieltä, että valaistus on nykyisenä riittävää. 44 % vastaajista taas oli sitä mieltä, että valaistus ei olisi riittävää tällä hetkellä. Tunnelmavalaisusta vastaajista suurin osa, 80 %, ei kaipaa pihaan. (Kuva 22)

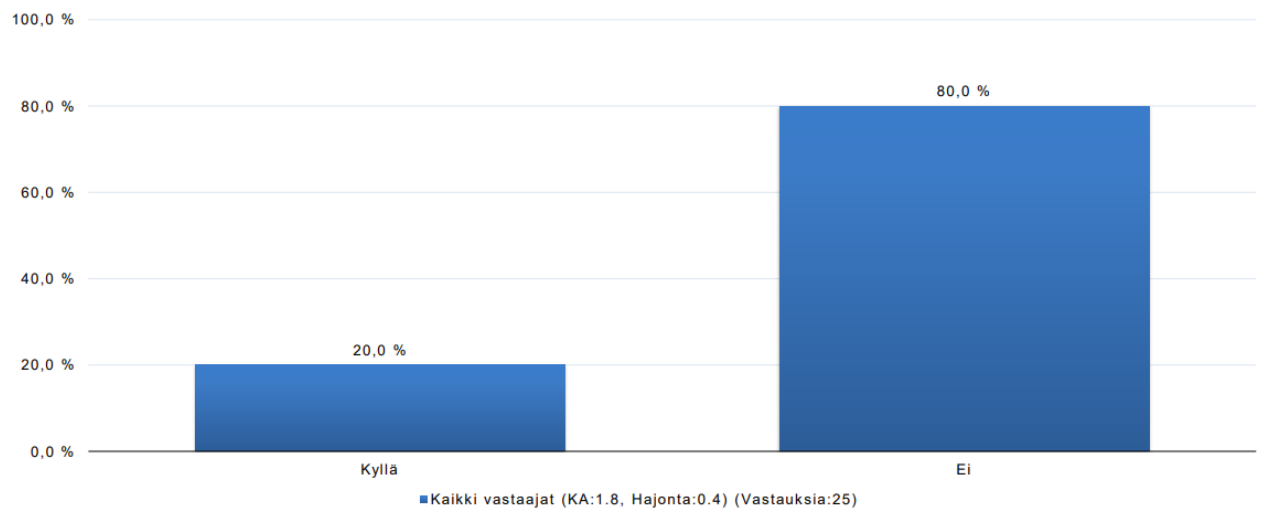
Kuva 21. Asukkaiden vastaus valaistuksen riittävydestä.

Onko pihan nykyinen valaistus riittävä?

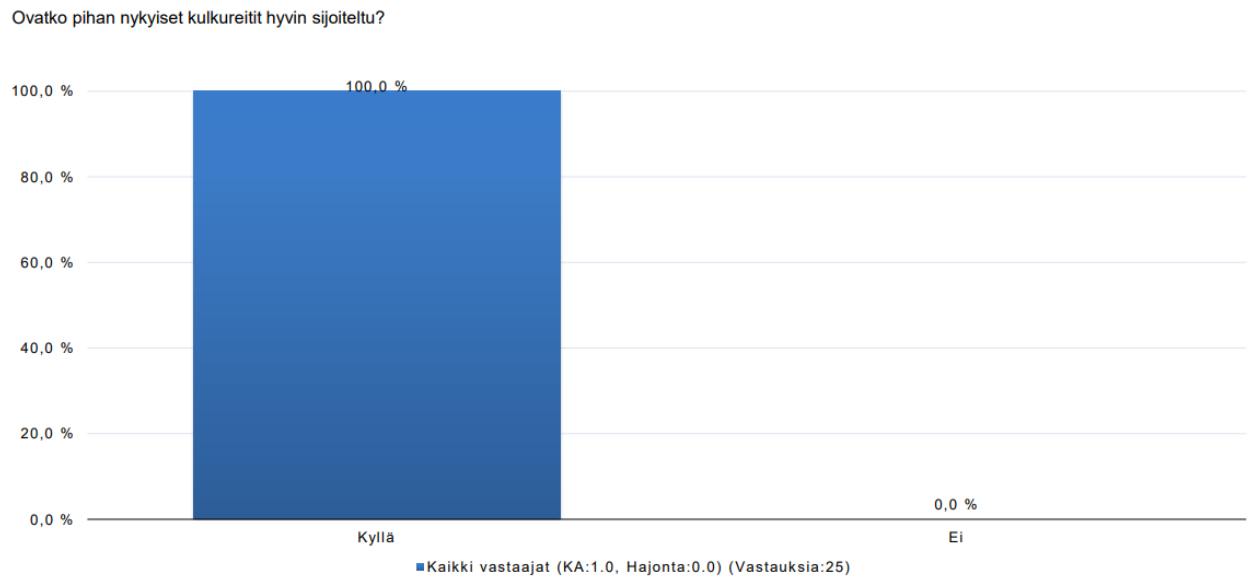
Kuva 22. Asukkaiden vastaus tunnelmavalaistuksen tarpeesta.

Kaipaatteko pihalle tunnelmavalaistusta?

Seuraava kysymys koski pihan nykyisiä kulkureittejä, jotka olivat kaikkien vastaajien mukaan tällä hetkellä hyvin sijoiteltu eikä niitä tarvitsisi muuttaa. (Kuva 23)

Kuva 23. Asukkaiden vastaus kulkureittien sijoittelusta.

Taloyhtiön edustajien toiveessa oli kutsuvammat sisäänkäynnit talojen ulko-oville.

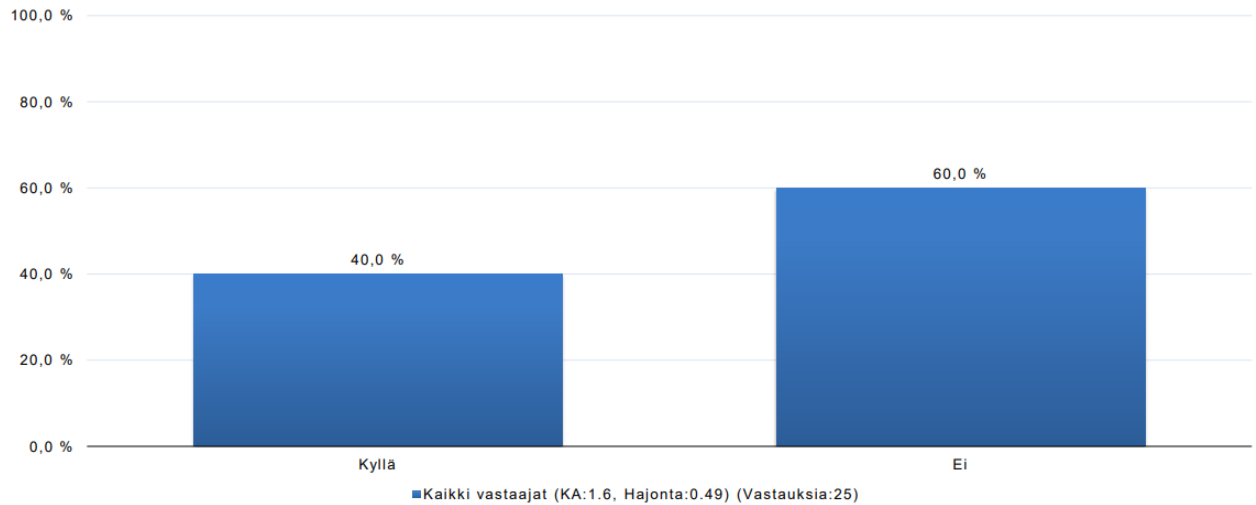
Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, millainen olisi asukkaiden mielestä kutsuva ja edustava sisäänkäynti. Tähän kysymykseen annettiin mahdollisuus avoimeen vastaukseen.

Vastauksissa tuli useaan otteeseen ilmi, että kasvillisuutta toivotaan enemmän sisäänkäynneille. Kasvillisuuteen toivottiin erityisesti havukasveja ja muuta ikivihreää kasvillisuutta sekä kukkivia pensaita. Monet toivoivat valoisampaa ja siistimpää sisäänkäyntiä. Neljän vastaajan mukaan nykyinen sisäänkäynti olisi riittävä.

Kyselylomakkeeseen toivottiin taloyhtiön edustajan puolesta kysymystä, että suunnitteleeko asukkaat hankkivansa sähköautoa seuraavan 2–10 vuoden aikana. Tämä kartoittaa tulevien sähköautopaikkojen suunnittelua pysäköintipaikoilla. Suurin osa vastaajista ei aio hankkia lähivuosina sähköautoa, mutta 40 % vastaajista aikoo hankkia. (Kuva 24)

Kuva 24. Asukkaiden vastaus sähköauton hankinnasta tulevaisuudessa.

Oletteko suunnittelemassa lataussähköauton hankkimista 2-10 vuoden sisällä?

Kyselyn viimeisessä kohdassa annettiin asukkaille mahdollisuus vapaaseen sanaan ja terveisiin suunnittelijalle. Vastauksia tuli melko paljon ja samoja toiveita toistui usein. Eniten vastauksissa toivottiin, että pihan nykyistä puustoa ei vähennettäisi. Lisäksi monilla vastaajilla oli toiveena kasvillisuuden lisääminen tontilla, erityisesti junanradan varteen. Kulkureitteihin monet toivoivat muutosta siten, että autoja mahtuisi ajamaan samaan aikaan kaksi pysäköintialueen ja tontin ajoliittymän välisellä alueella. Nykyisin autoja mahtuu kerrallaan ajamaan vain yksi, jolloin joudutaan peruuttamaan, jos tuleekin vastaan auto. Pysäköintialueella olevat viherkaistat olivat monen mielestä turhia ja tilaa vieviä.

3.5 Suunnitelma

Opinnäytetyön tuloksena syntyi pihan luonnossuunnitelma. Suunnitelmasta käyvät ilmi pihan toimintojen ja rakenteiden sijoittelu, pysäköintipaikat, jätejärjestely, valaistustarve, istutusryhmien sijoittelu, alustavat kasvivalinnat ja pintamateriaalit. Lisäksi luonnoksessa esitetään havainnoivia kuvia esimerkiksi kasveista ja rakenteista sekä muita ideakuvia. Luonnossuunnitelman yhteydessä esitetään asukkaille alustava kustannusarvio.

Luonnossuunnitelman suunnitteluvaiheessa tehtiin kohdekäynti suunniteltavalle pihalle. Kohdekäynnillä kohteeseen tutustumisen lisäksi otettiin pihasta valokuvia ja mittoja suunnittelua varten. Kohdekäynnin jälkeen alettiin kokoamaan suunnittelupohjaa, joka

piirretään asemapiirroksen sekä tilaajalta saatujen asiakirjojen ja mittojen mukaan. Luonnostelu aloitettiin asukkaiden toiveiden pohjalta.

3.5.1 Tyyli

Suunnitelmaan valikoitui asukkaiden toiveiden mukaisesti rakennuksien aikakauteen sopiva ja luonnollinen tyyli. Suunnitelmaa lähetettiin miettimään tämän hetkisen tyylin sekä 1970-luvun pihasuunnitelman pohjalta. Tyyliissä säilytettiin 1970-luvun piirteitä, kuten suuret nurmialueet ja vanhaa puustoa.

Asukkaille esitettiin ensimmäisessä esittelytilaisuudessa vaihtoehdot kaarevasta ja kulmikkaasta muotokielestä. He päätyivät valitsemaan kulmikkaan vaihtoehdon, jossa linjat ovat talon linjojen mukaisia.

3.5.2 Kasvillisuus

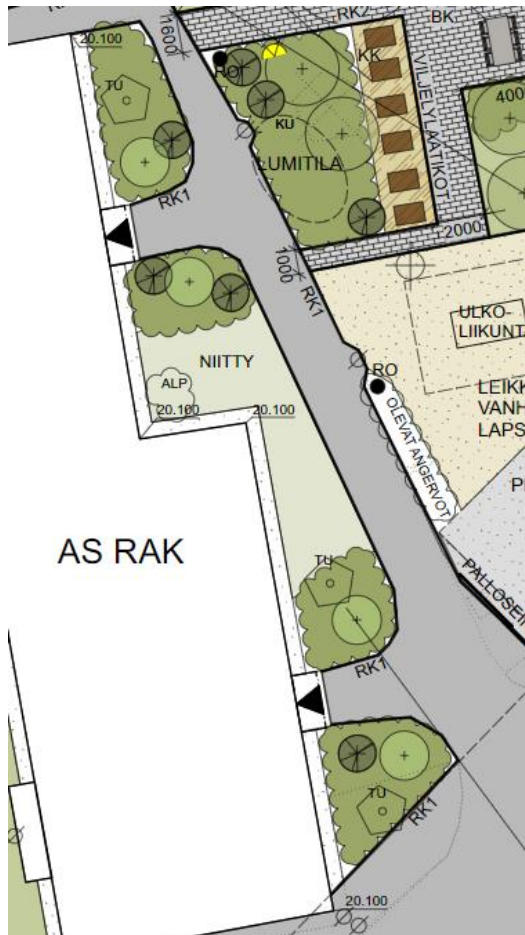
Uudessa pihasuunnitelmassa huomioidaan pihan monimuotoisuutta. Pihassa säilytetään mahdollisimman paljon olevaa kasvillisuutta, erityisesti vanhoja puita. Olevasta puustosta säilytetään erityisesti lehtipuita, kuten vaahteroita, koivuja ja tammia. Joitakin puita joudutaan kaatamaan, jotta työmaakontit mahtuvat pihaan. Puuston kuntoa arvioitiin kohdekäynnillä. Huonokuntoisimmat puut valikoitiin poistettaviksi. Uusia puita istutetaan poistettavien tilalle.

Monimuotoisuutta pihalla lisätään kukkivalla nurmella tai niityllä, monilajisilla ja -kerroksellisilla istutuksilla. Istutuksiin lisätään hyönteisiä houkuttelevaa kasvillisuutta, kuten paljon eri aikaan kukkivia lajeja.

Asunto Oy Torivoudintien kolmen kerrostalon sisäänkäynneistä toivottiin kutsuvampia ja edustavampia. Sisäänkäynneille lisätään istutuksia olevien pallotuijien lisäksi jokin pieni puu, kuten rungollisia syreenejä, marjaomenapuu, purppuraomenapuu. Lisäksi istutetaan pensaita kuten koivuangervo, idänvirpiangervo, rusovuohenkuusama, seppelvarpu, pesäkuusi, tuivio, kartiovalkokuusi ja kääpiövuorimänty. Myös perennoja istutetaan sisäänkäynneille. (Kuva 25)

Pyykinkuivaustelineet suojataan istutuksilla rautatieltä tulevalta pölyltä. Siihen istutetaan esimerkiksi syreeniä tai lännenheisingervoa. Pihan ja kadun välissä rajaavana elementtinä on pensasaita. Se on säilynyt hyvässä kunnossa ja tarkoitus säästää ennallaan.

Kuva 25. Sisäänkäyntien istutukset.

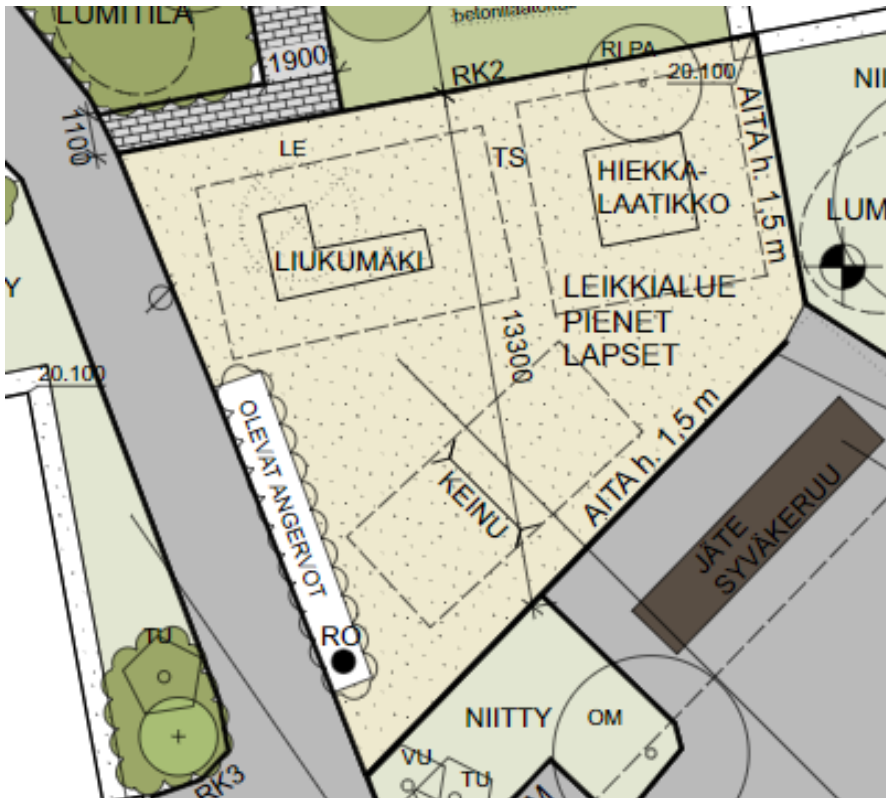
3.5.3 Leikkialueet

Leikkialueet suunnitellaan uusiksi, siten että kaksi aluetta säilyvät, mutta alueet laajennetaan asemakaavassa määrättyyn koko, jonka mukaan oleskelu- ja leikkialueita täytyy olla 10 m²/asukas. Uusilla leikkialueilla on huomioitu käyttäjät siten, että toisella leikkialueella on pienemmille lapsille sopivat leikkivälineet ja toisella alueella vanhemmille lapsille.

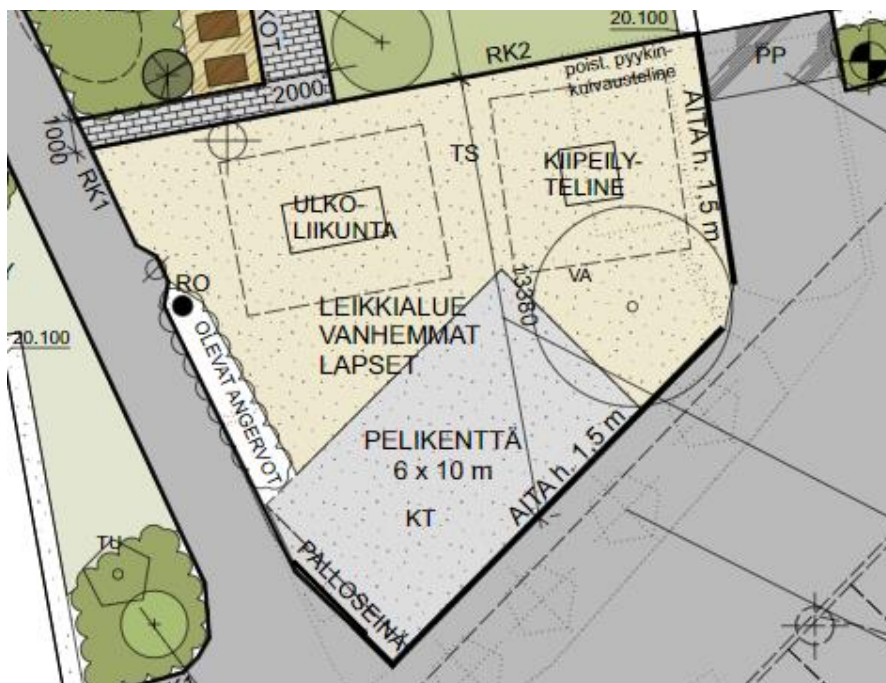
Asemakaavan määräyksen mukaan leikkialue pitää suojata 1,5 metrin aidalla junanradan aiheuttaman meluhaitan takia. Olevat aidat säilytetään paikoillaan, mutta niiden pintalauda korvataan uusilla, sillä vanhat laudat ovat huonossa kunnossa.

Pienempien lapsien leikkialueelle tulee hiekkalaatikko, keinu, liukumäki sekä leikkivälineiden säilytyslaatikko. (Kuva 26) Vanhempien lapsien leikkialueelle tulee monipuolinen kiipeilyteline sekä pelikenttä, jonka päädyssä on palloseinä. Vanhempien lapsien leikkialueen yhteyteen tuodaan aikuisten ulkoliikuntaan soveltuva väline, kuten leuanvetotanko. (Kuva 27)

Kuva 26. Pienten lasten leikkialue.

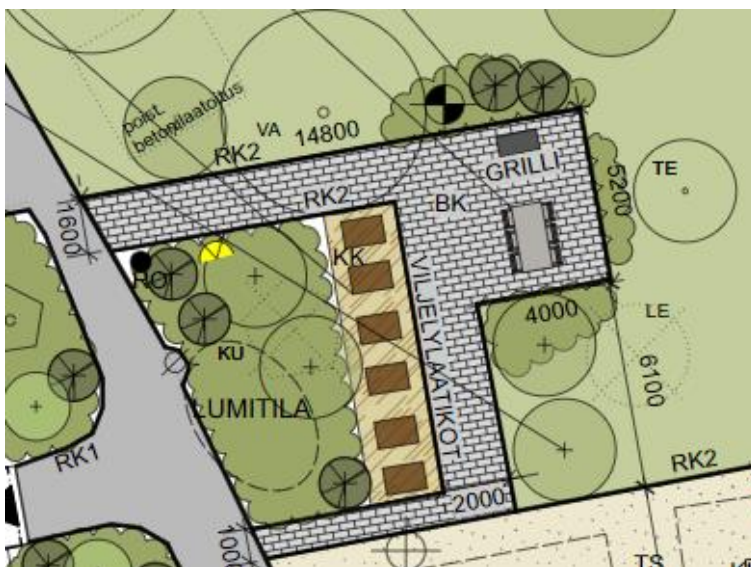
Kuva 27. Leikkialue vanhemmille lapsille.

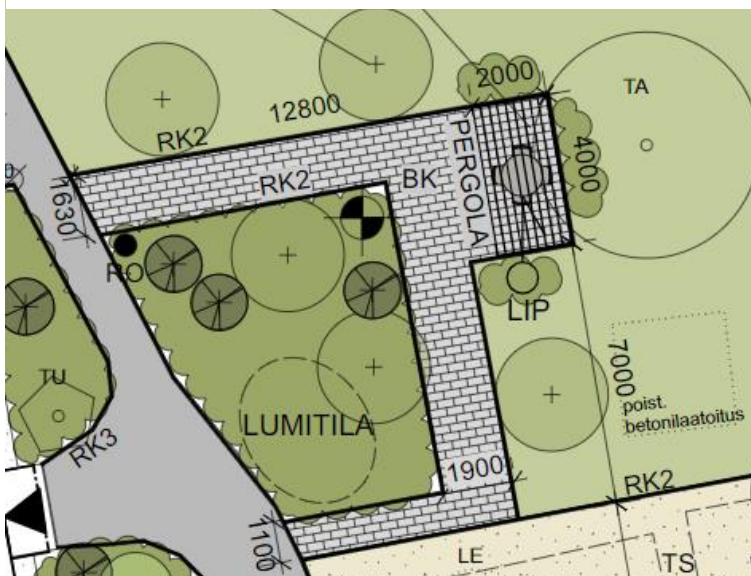
3.5.4 Oleskelualueet

Asukkaat toivoivat laajempia oleskelualueita. Pihaan suunniteltiin kaksi isoa oleskelualueutta. Toiseen uuteen oleskelualueeseen suunniteltiin grillipaikka, jossa on pöytäryhmä. Alueelle luodaan näkösuojaa istuttamalla sen ympärille montaa eri kasvilajia. Alueeseen on yhdistetty hyötykasvialue, josta voivat kaikki asukkaat korjata satoa, vaikka grillaamisen yhteydessä. Hyötykasvialue koostuu viljelylaatikoista, marjapensaista, kuten herukoista ja karviaisista. Lisäksi hyötykasvialueen yhteyteen istutetaan hedelmäpuita, kuten omena-, kirsikka, ja luumupuita. (Kuva 28) Toiselle uudelle oleskelualueelle suunniteltiin pergola, jota pitkin köynnöskasvit voivat kasvaa. Pergolan alla on tilaa pöytäryhmälle tai penkeille. (Kuva 29)

Kuva 28. Oleskelu- ja hyötykasvialue.

Kuva 29. Oleskelualue, jossa pergola.

3.5.5 Pysäköinti

Kohteen suunniteltiin uudet autopaikat, sillä niihin oli tulossa muutenkin muutoksia, kun asukkaat toivoivat pysäköintipaikkoja, jossa ladata sähköautoja. Kohteeseen ei kaivattu lisää autopaikkoja, sillä tällä hetkellä on useita käyttämättömiä paikkoja. Pysäköintipaikkojen määrä uudessa suunnitelmassa on kaavassa esitetty vähimmäismäärä. Jokaisen talon lähelle sijoitettiin yksi liikuntaesteisille soveltuva leveämpi autopaikka. Pysäköintialueelta poistettiin turhat viherkaistat, jolloin kaikki pysäköintipaikat saadaan yhteen riviin junanradan vieressä olevaan tontin laitaan. Sähköautopaikkoja ei ole määritelty tässä suunnitelmassa, sillä niille tarvittavat kaapelit saadaan samalla tavalla laitettua, kuin tavallisen autopaikan kaapelit. Autopaikoilla ei ollut tarvittavaa 6–7 metrin peruutustilaa. Peruutustilan takia joitakin kasveja ja rakenteita jouduttiin poistamaan. Autopaikoista toivottiin aiempaa leveämpiä, joten niiden leveydeksi suunniteltiin 2,7 m.

3.5.6 Toiminnot

Kohteen kaksi pyykinkuivaustelinettä säilytetään nykyisillä sijainnella, ainoastaan toinen, pohjoisessa päädyssä sijaitseva teline käännetään noin 90°. Telineistä yksi poistetaan vähäisen käytön vuoksi, jolloin leikkialueelle jää enemmän tilaa. Tomutustelineet siirretään parempiin sijainteihin, yksi teline lähelle jokaista taloa.

Kohteessa sijaitseva jätekatoksen rakennus säilytetään, mutta muutetaan esimerkiksi polkupyörävarastoksi. Uusi jäteratkaisu on syväkeräysjärjestelmä Molok, Domino.

Kohteeseen toivottiin katoksia polkupyörille. Niitä suunniteltiin kaksi kappaletta, jotka sijoitetaan kahden ylimmän talojen päätyihin, asukkaiden toiveesta. Polkupyöräkatoksien malliksi ehdotettiin Lehtovuori, Akva- katosta, joihin mahtuu 10 polkupyörää.

3.5.7 Päällysteet

Pihan nykyiset ja säilyvät kulkureitit säilyvät asukkaiden toiveiden mukaisesti asfaltilla, joka kunnostetaan. Uudet kävelyreitit sekä oleskelualueet päällystetään betonikivillä.

Leikkialueella sijaitseva pelikenttä tulee kivituhkapinnalla. Muu leikkialue on turvasoraa.

Nurmialueita säästetään, sillä ne kuuluvat kohteen aikakauden tyyliin. Nurmikkoa joudutaan kunnostamaan paikoitellen rakennusvaiheessa muodostuvat tuhoutumisen takia. Pienimpiä nurmialueita muutetaan niityiksi tai kukkiviksi nurmiksi.

Asfaltit ovat tällä hetkellä rajattu liimattavilla reunakivillä. Reunakivet korvataan uusilla, niissä kohdissa, missä vanhoja ei voida säästää. Esimerkiksi keskimmäisen talon reunakivi ja jalankulkukäytävä ovat pysyneet hyvässä kunnossa ja niitä ei tarvitse korvata uusilla. Pysäköintialueen reunaan ei ole suunniteltu reunakiviä, sillä asukkaat eivät kokeneet niitä tärkeäksi. Oleskelualueet ja leikkialueet rajataan nurmikosta upotettavilla reunakivillä.

3.5.8 Valaistus

Pihaan on uudessa asemapiirroksessa suunniteltu lisää uusia pylväsvalaisimia, joiden sijainnit ovat suunniteltu tässä luonnossuunnitelmassa. Lisäksi pihaan tuodaan tunnelmavalaitusta, kun kohdevalaisimilla valaistaan olevia ja uusia puita. Pihaan suunniteltiin myös pollarivalaisimia, joiden malliksi ehdotetaan Airamien Puistola-valaisinta. Pollarivalaisimia sijoitetaan pohjoisimman talon uuden kävelyreitien yhteyteen tuomaan jalankulkijoille lisää valaistusta.

3.5.9 Kustannusarvio

Ensimmäisen luonnossuunnitelman esittelyn yhteydessä asukkaille esitettiin myös alustavaa kustannusarviota. Kustannusarviota laskettiin Fore-ohjelmalla. Kustannusarvioon laskettiin kaikki pihassa tehtävät muutokset.

Kustannusarviossa oli seuraavassa luonnossuunnitelman esittelyvaiheessa taloyhtiön hallituksen pyynnöstä eritelty eri vaihtoehtoja, jotka vaikuttavat projektin hintaan. Esimerkiksi hinta, jos koko sisäänkäyntien seinustat olisivat istutettu kasveilla tai kulkureitti ei tulisikaan betonikiveyksenä. Eritellyt hinnat saivat taloyhtiön hallitus valitsemaan heidän budjettiin sopivat ratkaisut.

4 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia kerrostalopihojen sekä korttelirakenteiden kehitystä 1800-luvun lopulta tähän päivään. Kerrostalopihojen historiaa tutkiessa kävi ilmi, miten umpikorttelien melkein tyhjästä pihosta ollaan siirrytty vähän kerrallaan luonnonläheisiin ja käytännöllisiin pihoihin. Melkein jokaisella vuosikymmenellä ollaan haluttu tehdä kerrostalokorttelit ja -pihat eri tavalla kuin aiemmin, melkein päinvastaisesti. Esimerkiksi 1920-luvulla alettiin tehdä avoimia ja valoisia kortteleita, kun taas aiemmin oli ollut vain umpikortteleita. 1940-luvulla korttelit muuttuivat lähiöiksi ja kerrostalot rakentuivat metsäkortteleihin, kun aiemmin oli vain tiiviitä kaupunkikortteleita. Jokaiselta vuosikymmeneltä, löytyi erilaisia ominaispiirteitä.

Opinnäytetyön tilaajana toiminut Pihaus Oy sai tämän opinnäytetyön tuloksena syntyneen pihan luonnossuunnitelman kohteeseen Asunto Oy Torivoudintie 7. Pihasta toivottiin kohteen kerrostalojen aikakauteen eli 1970-lukuun sopivaa. Luonnossuunnitelmaa tehdessä huomioitiin 1970-luvun ominaispiirteitä ja otettiin vaikutteita kohteen vanhasta vuonna 1976 tehdystä pihasuunnitelmasta. Vanhasta suunnitelmasta otettiin uuteen suunnitelmaan tyyllisiä asioita, kuten suuret nurmikot, yksittäisten vanhojen puiden säilyttäminen sekä alueiden sijoitteluja. Työtä tehtiin yhdessä taloyhtiön asukkaiden kanssa, jolloin he saivat haluamansa lopputuloksen. Haasteena oli suuri piha ja rajattu budjetti. Budjetin takia joitain vaihtoehtoja jouduttiin matkan varrella karsimaan, kuten istutusalueiden määrää ja materiaalivalintoja. Asukkaita otettiin mukaan projektiin asukaskyselyn kautta, jossa heiltä kysyttiin esimerkiksi pihan tyyliin, toimintoihin ja kasvillisuuteen liittyviä kysymyksiä. Luonnossuunnitelman esittelyjä pidettiin kaksi kertaa samanaikaisesti sekä taloyhtiön hallitukselle että Remonttipartio Oy:lle sekä kerran yhtiökokouksessa kaikille asukkaille.

Lähteet

- Helsinki Region Infoshare. *Helsingin historialliset asemakaavat*. Haettu 21.5.2022 osoitteesta <https://hri.fi/data/dataset/helsingin-historialliset-asebakaavakartat/resource/63ad181f-1a54-4845-8dd7-0af4ad0b4224>
- Helsingin karttapalvelu. Haettu 25.4.2022 osoitteesta <https://kartta.hel.fi>
- Helsingin kaupunki. (2022). Kampin vanhat asemakaavat päivitetään. Haettu 21.5.2022 osoitteesta <https://www.sttinfo.fi/tiedote/kampin-vanhat-asebakaavat-paivitetaan?publisherId=60577852&releaseId=69939804>
- Helsinkikuvia. *Aleksanterinkatu 52, piha*. Haettu 23.5.2022 osoitteesta https://www.helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.HKMS000005:000000xx
- Helsinkikuvia. *Mannerheimintie 3, piha*. Haettu 23.5.2022 osoitteesta https://www.helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.HKMS000005:km0038sv
- Helsinkikuvia. *Nykyään Apinalinnana tunnettu, työväen asunnoiksi suunniteltu kortteli 555, arkkitehti Armas Lindgren 1928, Vallila, kuvattu kaakosta*. Haettu 23.5.2022 osoitteesta https://www.helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.HKMS000005:km0000q2wj
- Helsinkikuvia *Puolipallon muotoinen kerrostalokompleksi Aurinkolahden kanavan päässä*. Haettu 23.5.2022 osoitteesta https://www.helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.HKMS000005:km0000owmk
- Helsinkikuvia. *Tolarintien kerrostaloja Haagassa*. Haettu 23.5.2022 osoitteesta https://www.helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.HKMS000005:km0000q6gd
- Kuusiniemi P., Sarlin O. & Sopenan M. (2007). *Helsinkiläinen kerrostalopiha* Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Haettu 26.4.2022 osoitteesta <https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/aluerakentaminen/kehittyvakerrostalo/Julkaisut/helsinkilainen-kerrostalopiha.pdf>
- Laakkonen S., Laurila S., Kansanen P. & Schulman H. (2001). *Näkökulmia Helsingin ympäristöhistoriaan*. Helsingin kaupungin tietokeskus

Lettojärvi I. & Linden L. *Puistojemme puu- ja pensasvalikoima 1950-luvulla*. Haettu 23.5.2022 osoitteesta

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/302790/Sorbi_1_2018_Lettojarvi_Linden_F.pdf?sequence=1

Museovirasto (2009). *Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY*.

Haettu 26.4.2022 osoitteesta

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1567

Mäkinen M., Mäkiö E. & Neuvonen E. (2002). *Kerrostalot 1880-1940*. Rakennustieto Oy

Mäkiö E., Malinen M., Mäenpää R., Neuvonen P., Saarenpää J., Tähti E. & Vikström K. (1994). *Kerrostalot 1960-1975*. Rakennustieto Oy

Neuvonen E. (2006). *Kerrostalot 1880-2000*. Rakennustieto Oy

Pakkala P (n.d.) *Asumalähiörakentaminen 1900-luvun jälkipuolella*. Haettu 26.4.2022 osoitteesta

https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/Kaupungistuminen_kasvun_kaavoitus_ja_asumisen_alueet/Asumalahiorakentaminen_1900-luvun_jalkipuolella.pdf

Tikka K., Järvinen A. & Lappalainen L. (2015). *Helsingin sisäpihat kertovat, kaupunkihistoriaa ja nykypäivää sisäpihan puolelta*. Minerva

Tuominen A. (2008) *Pihakulttuuri Suomessa 1940-1970-luvuilla* a [pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto].

<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/94662/AnnaTuominengradu.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Liite 1: Asukaskysely**Kysymykset pihasuunnitelman pohjaksi****Toiminnallisuus**

Koetteko tarvitsevanne seuraavia?

- Tomutusteline
- Pyykin kuivausteline
- Polkupyöräteline
- Katettu säilytystila polkupyörille

Jätehuolto

Onko yksi keskitetty keräyspiste jätteille riittävä?

Kyllä Ei **Oleskelu**

Mitä toivotte oleskelualueelta?

- Terassi
- Katettu oleskelutila
- Grilli
- Pihakeinu
- Jotain muuta, mitä?

- En kaipaa oleskelutilaa pihalle

Mitä toivotte lasten leikkipaikalta?

- Keinu
- Hiekkalaatikko
- Liukumäki
- Kiipeilyteline
- Vapaata tilaa, esim. pallopeleille
- Jotain muuta, mitä?

Oletteko valmiita osallistumaan pihatalkoisiin myöhemmässä vaiheessa?

Kyllä Ei **Tyyli**

Millaista tyyliä toivotte pihallenne?

- Moderni
- Asuinrakennusten aikakauteen sopiva
- Urbaani (rakennettu)
- Luonnollinen

Kasvillisuus

Toivotteko pihallenne enemmän suojaavaa puustoa?

Kyllä

Ei

Millaista kasvillisuutta toivotte pihalle?

- Havupuita
- Lehtipuita
- Hyötykasvit, kuten marjapensaat, hedelmäpuut
- Viljelylaitikoita yhteiseen käyttöön

Viihtyvyys

Onko pihan nykyinen valaistus riittävää?

Kyllä

Ei

Kaipaatteko pihalle tunnelmavalaisusta?

Kyllä

Ei

Ovatko pihan nykyiset kulkureitit hyvin sijoiteltu?

Kyllä

Ei

Millainen on mielestäsi kutsuva ja edustava sisäänkäynti?

Oletteko suunnittelemassa lataussähköauton hankkimista seuraavan parin vuoden sisällä?

Kyllä

Ei

Vapaa sana ja terveiset suunnittelijalle

Liite 2: Luonnoosuunnitelma

MERKINNÄT

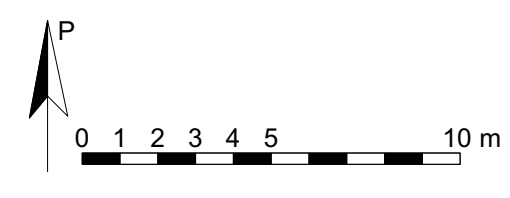
- Oleva kasvillisuus
- Poistettava kasvillisuus
- Istutettava kasvillisuus
- NURMI
- NIITTY
- ASF
- BK
- TS
- KT
- KK
- RK1
- RK2
- RK3
- Oleva valaisin
- Asemapiirrossa esitetyt uudet pylväisvalaisimet, 5 kpl
- Uudet pollarivalaisimet, 5 kpl
- Kohdevalaisin, 3 kpl
- Kaivonkannet
- TOM
- PP
- LIP
- Lipputanko, oleva säilytetään paikallaan
- Autolämmityspistorasia 21 kpl
- Roska-astia, 35 l, 6 kpl

Seka	Pahvi	Muovi	Paperi	Metalli Lasi Bio	
5000	5000	5000	3200	1600 1600 500	

Molok, Domino, jätteenkeräysjärjestelmä mitoitettuna kohteeseen
Kuva: molok.fi

Polkupyöräkatos, Akva, Lehtovuori
Kuva: lehtovuori.fi

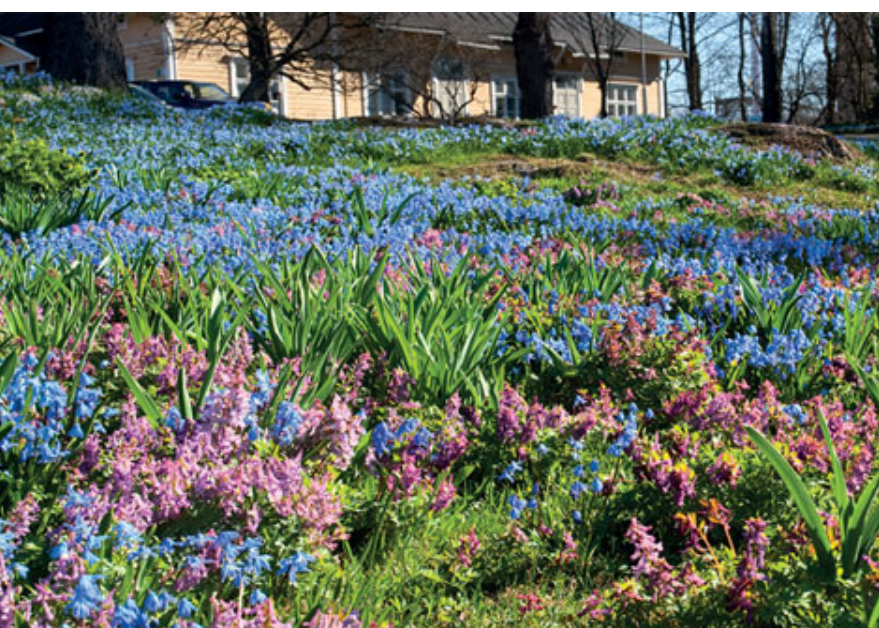
Betonikivi, Rudus, Kartanokivi
Kuva: rudus.fi

Pollarivalaisin, Airam, Puistola
Kuva: talotarvike.fi

Purppuraomenapuu 'Royal Beauty', rippaoksilla
Kuva: suomalaisentaimi.fi

Ideakuvaa kukkivasta nurmikosta keväällä
Kuva: suomela.fi

Istutuslaatikoita
Kuva: ekukka.fi

Tornileikki, Lappset
Kuva: lappset.fi

Kiipeilyteline, Lappset
Kuva: lappset.fi

Ulkoliikuntaväline aikuisille, Lappset, Dip'n fly
Kuva: lappset.fi

Ideakuvaa pergolasta, jossa kasvaa köynnöskasveja
Kuva: deavita.com

Rautatieomenapuu
Kuva: hankkija.fi

Monilajista ja -korroksellista istutusta sisäänkäyntien istutusalueille
Kuva: styleroom.fi

Rungollinen syreeni
Kuva: pinsiontaimistontuotteet.fi